

Briuselis, 2024 m. balandžio 18 d.
(OR. en)

8577/24

Tarpinstitucinė byla:
2016/0222(COD)

CODEC 1011
ASILE 48
PE 79

INFORMACINIS PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinųjų atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) – Pirmojo svarstymo Europos Parlamente rezultatai (2024 m. balandžio 10–11 d., Briuselis)

I. ĮVADAS

Vadovaujantis SESV 294 straipsnio nuostatomis ir Bendra deklaracija dėl praktinių bendro sprendimo procedūros taisyklių¹, įvyko keli neoficialūs Tarybos, Europos Parlamento ir Komisijos atstovų pasitarimai siekiant dėl šio dokumento susitarti per pirmąjį svarstymą.

Atsižvelgiant į tai, Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto (LIBE) pirmininkas Juanas Fernando LÓPEZAS AGUILARAS (S&D, ES) LIBE komiteto vardu pateikė pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl direktyvos, dėl kurio Sophia IN'T VELD (RE, NL) parengė pranešimo projektą, kompromisinį pakeitimą (146 pakeitimas). Dėl šio pakeitimo buvo susitarta pirmiau minėtų neoficialių pasitarimų metu. Be to, ID frakcija pateikė 14 pakeitimų (147–161 pakeitimai).

¹ OL C 145, 2007 6 30, p. 5.

II. BALSAVIMAS

Balsuojant 2024 m. balandžio 10 d. plenariniame posėdyje šis pirmiau nurodyto pasiūlymo dėl direktyvos kompromisinis pakeitimas (146 pakeitimas) buvo priimtas. Kitų pakeitimų priimta nebuvo. Taip iš dalies pakeistas Komisijos pasiūlymas yra Parlamento per pirmąjį svarstymą priimta pozicija, kuri pateikiama šio pranešimo priede išdėstytoje jo teisėkūros rezoliucijoje².

Parlamento pozicija atspindi tai, dėl ko anksčiau susitarė institucijos. Todėl Taryba turėtų galėti patvirtinti Parlamento poziciją.

Tada aktas būtų priimtas ta redakcija, kuri atitinka Parlamento poziciją.

² Teisėkūros rezoliucijoje išdėstytoje Parlamento pozicijos redakcijoje pažymėti Komisijos pasiūlyme padaryti pakeitimai. Į Komisijos tekstą įrašytas naujas tekstas pažymėtas *paryškintuoju kursyvu*. Išbrauktas tekstas pažymėtas simboliu „■“.

Europos Parlamentas

2019-2024

PRIIMTI TEKSTAI

P9_TA(2024)0186

Normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

2024 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija) (COM(2016)0465 – C8-0323/2016 – 2016/0222(COD))

(Įprasta teisėkūros procedūra: nauja redakcija)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Komisijos pasiūlymą Parlamentui ir Tarybai (COM(2016)0465),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 2 dalį ir 78 straipsnio 2 dalies f punktą, pagal kuriuos Komisija pateikė pasiūlymą Parlamentui (C8-0323/2016),
- atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 3 dalį,
- atsižvelgdamas į Italijos Senato pagal Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo pateiktą pagrįstą nuomonę, kurioje tvirtinama, kad teisėkūros procedūra priimamo akto projektas neatitinka subsidiarumo principo,
- atsižvelgdamas į 2016 m. gruodžio 14 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,
- atsižvelgdamas į 2017 m. vasario 8 d. Regionų komiteto nuomonę¹,

¹ OL C 75, 2017 3 10, p. 97.

- atsižvelgdamas į 2001 m. lapkričio 28 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl sistemingesnio teisės aktų pakeitimo metodo naudojimo²,
 - atsižvelgdamas į 2017 m. sausio 12 d. Teisės reikalų komiteto Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetui išsiųstą laišką pagal Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 3 dalį,
 - atsižvelgdamas į preliminarų susitarimą, kurį atsakingas komitetas patvirtino pagal Darbo tvarkos taisyklių 74 straipsnio 4 dalį, ir į 2024 m. vasario 8 d. laišką Tarybos atstovo priimtą įsipareigojimą pritarti Parlamento pozicijai pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 294 straipsnio 4 dalį,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 ir 59 straipsnius,
 - atsižvelgdamas į Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto nuomonę,
 - atsižvelgdamas į Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto pranešimą (A8-0186/2017),
- A. kadangi, Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos teisės tarnybų konsultacinės darbo grupės nuomone, Komisijos pasiūlyme, be nurodytų pakeitimų, kitų esminių pakeitimų nėra ir kadangi, kalbant apie nepakeistų ankstesnių aktų nuostatų ir minėtų pakeitimų kodifikavimą, pasiūlymu siekiama tik kodifikuoti esamus tekstus nekeičiant jų esmės;
1. priima per pirmąją svarstymą toliau pateiktą poziciją, atsižvelgęs į Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos teisės tarnybų konsultacinės darbo grupės rekomendacijas;
 2. ragina Komisiją dar kartą perduoti klausimą svarstyti Parlamentui, jei ji savo pasiūlymą pakeičia nauju tekstu, jį keičia iš esmės arba ketina jį keisti iš esmės;
 3. paveda Pirmininkei perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai ir nacionaliniams parlamentams.

¹ OL C 207, 2017 6 30, p. 67.

² OL C 77, 2002 3 28, p. 1.

Europos Parlamento pozicija, priimta 2024 m. balandžio 10 d. per pirmąjį svarstymą, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2024/..., kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 78 straipsnio 2 dalies f punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros³,

¹ OL C 75, 2017 3 10, p. 97.

² OL C 207, 2017 6 30, p. 67.

³ 2024 m. balandžio 10 d. Europos Parlamento pozicija.

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/33/ES⁴ reikia padaryti pakeitimų. Dėl aiškumo ta direktyva turėtų būti išdėstyta nauja redakcija;
- (2) bendra prieglobsčio politika ■, grindžiama visapusiškai ir visiems galiojančiu 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso, papildytos 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu, taikymu, yra Sąjungos siekis laipsniškai sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę *trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės*, kurie ieško apsaugos Sąjungoje, taip patvirtinant negrąžinimo (angl. *non-refoulement*) principą. Tokia politika turėtų būti pagrįsta valstybių narių solidarumo ir teisingo atsakomybės ■ pasidalijimo principu;

⁴ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/33/ES, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (OL L 180, 2013 6 29, p. 96).

- (3) bendra Europos prieglobsčio sistema (BEPS) – tai sistema, pagal kurią nustatoma už tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, bendri prieglobsčio procedūrų, priėmimo sąlygų ir procedūrų standartai ir tarptautinės apsaugos gavėjų teisės. Nepaisant **■** pažangos, kuri padaryta plėtojant BEPS, tarp valstybių narių dar yra nemažai skirtumų, susijusių su taikomomis procedūromis, prašytojams numatytomis priėmimo sąlygomis, prieglobsčio suteikimo rodikliu ir tarptautinės apsaugos gavėjams suteikiamos apsaugos pobūdžiu. **Tie** skirtumai yra reikšmingi antrinio judėjimo veiksniai ir trukdo siekti tikslo užtikrinti, kad su visais prašytojais būtų elgiamasi vienodai, nesvarbu, kurioje Sąjungos vietoje jie kreipiasi su tarptautinės apsaugos prašymu;

- (4) savo 2016 m. balandžio 6 d. komunikate „Bendros Europos prieglobsčio sistemos reformavimas ir teisėtų kelių į Europą tiesimas“ Komisija pabrėžė, kad reikia sustiprinti ir labiau suderinti BEPS. Jame taip pat nurodytos *prioritetinės sritys, kuriose BEPS turėtų būti struktūriškai patobulinta*, būtent *tvarios ir teisingos sistemos, pagal kurių būtų nustatoma už tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą atsakinga* valstybė narė, *sukūrimas, sistemos EURODAC stiprinimas, didesnės Sąjungos prieglobsčio sistemos konvergencijos užtikrinimas, antrinio judėjimo Sąjungos viduje užkardymas* bei *Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/2303⁵ įsteigtos* Europos Sąjungos prieglobsčio *agentūros (toliau – Prieglobsčio agentūra) įgaliojimų išplėtimas*. Tuo komunikatu atsižvelgiama į 2016 m. vasario 18–19 d. ir 2016 m. kovo 17–18 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimuose išsakytus raginimus dėti pastangas reformuoti esamą Sąjungos sistemą ir taip užtikrinti humanišką, *teisingą* ir veiksmingą prieglobsčio politiką. *Tame komunikate* taip pat pasiūlyta tolesnių veiksmų, atitinkančių holistinį požiūrį į migraciją, *kurį savo 2016 m. balandžio 12 d. rezoliucijoje dėl padėties Viduržemio jūros regione ir poreikio nustatyti holistinį ES požiūrį į migraciją* išdėstė Europos Parlamentas;

⁵ 2021 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/2303 dėl Europos Sąjungos prieglobsčio agentūros, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 439/2010 (OL L 468, 2021 12 30, p. 1).

- (5) priėmimo sąlygos valstybėse narėse ir toliau smarkiai skiriasi, **visų pirma kalbant apie** prašytojams **taikomas priėmimo standartus. Labiau suderinti ir** visose valstybėse narėse tinkamu lygmeniu nustatyti priėmimo standartai padės užtikrinti **vienodesnes sąlygas** prašytojams ir teisingesnę jų paskirstymą **Sąjungoje**;
- (6) tam, kad būtų tinkamai padedama valstybėms narėms, įskaitant valstybes nares, kurių prieglobsčio sistemoms tenka specifinė neproporcinga našta visų pirma dėl jų geografinės arba demografinės padėties, įgyvendinti šioje direktyvoje nustatytus priėmimo standartus, turėtų būti sutelkti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1147⁶ įsteigto Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo bei Prieglobsčio agentūros ištekliai;

⁶ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1).

- (7) siekiant užtikrinti, kad visoje Sąjungoje prašytojams būtų sudarytos vienodos sąlygos, ši direktyva turėtų būti taikoma visų rūšių tarptautinės apsaugos prašymo procedūroms bei visais jų etapais, visose vietovėse ir vietose, kuriose apgyvendinti prašytojai, ir tol, kol jiems leidžiama likti valstybių narių teritorijoje kaip prašytojams. Būtina patikslinti, kad materialinės priėmimo sąlygos prašytojams turi būti sudarytos nuo to momento, kai jie savo pageidavimą prašyti tarptautinės apsaugos pareiškia *kompetentingų* institucijų ■ pareigūnams ■ pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) .../...⁷⁺;
- (8) *siekiant prašytojams užtikrinti minimalaus lygio savarankiškumą kasdieniame gyvenime, jiems kaip materialinių priėmimo sąlygų dalis visais atvejais turėtų būti mokami dienpinigiai. Turėtų būti įmanoma dienpinigius mokėti kaip pinigų sumą, kuponais, natūra, pavyzdžiui, produktais, arba kaip jų derinį, su sąlyga, kad tokie dienpinigiai apima piniginę sumą;*

⁷ ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) .../..., kuriuo nustatoma tarptautinės apsaugos bendra procedūra Sąjungoje ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES (OL L ..., ELI:...).

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE-CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį, o išnašoje – to reglamento priėmimo datą, numerį, pavadinimą ir OL nuorodą.

- (9) tais atvejais, kai prašytojas yra kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje jis privalo būti pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) .../...⁸⁺, jis neturėtų turėti teisės į *materialines priėmimo sąlygas, galimybę dalyvauti darbo rinkoje, kalbos kursus ir profesinį mokymą pagal šią direktyvą nuo to momento, kai jam pranešama apie sprendimą jį perkelti į atsakingą valstybę narę. Jei šiuo klausimu nebuvo priimtas atskiras sprendimas, sprendime dėl perkėlimo turėtų būti nurodyta, kad atitinkamos priėmimo sąlygos buvo panaikintos. Valstybės narės turėtų visais atvejais užtikrinti prašytojams galimybę gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir tokį gyvenimo lygį, kuris atitinka Sąjungos teisę, įskaitant Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją (toliau – Chartija), ir kitus tarptautinius įsipareigojimus;*

⁸ ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) .../... dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013 (OL L, ..., ELI:...).

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE-CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį, o išnašoje – to reglamento priėmimo datą, numerį, pavadinimą ir OL nuorodą.

- (10) kalbant apie elgesį su asmenimis, kuriems taikoma ši direktyva, valstybės narės yra saistomos įsipareigojimų pagal tarptautinės teisės dokumentus, kurių šalys jos yra;
- (11) turėtų būti nustatytos standartinės prašytojų priėmimo sąlygos, kurios būtų pakankamos, kad jiems būtų garantuotas *tinkamas* gyvenimo lygis bei visose valstybėse narėse panašios gyvenimo sąlygos. Prašytojų priėmimo sąlygų suderinimas turėtų padėti apriboti antrinį prašytojų judėjimą, kuriam daro įtaką jų priėmimo sąlygų įvairovė;

- (12) *siekiant užtikrinti, kad prašytojai žinotų savo teises ir pareigas, valstybės narės turėtų jiems pateikti rašytinę arba, kai būtina, žodinę ar, atitinkamais atvejais, vaizdinę informaciją apie šioje direktyvoje nustatytas priėmimo sąlygas. Tokia informacija turėtų būti pateikta kuo greičiau ir per tinkamą laiką ir turėtų apimti priėmimo sąlygas, į kurias prašytojai, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius prašytojus, turi teisę, darbo srities teises ir pareigas, aplinkybes, kuriomis materialinės priėmimo sąlygos gali būti apribotos konkrečia geografinė vietoje arba konkrečia vieta, ir tokių suvaržymų ar apribojimų nesilaikymo bei pasislėpimo pasekmės, taip pat situacijas, kai galima taikyti sulaikymą, apskundimo ir peržiūros galimybes ir galimybę gauti teisinę pagalbą bei būti atstovaujamam. Valstybės narės turėtų visų pirma informuoti prašytojus apie priėmimo sąlygas, į kurias jie neturi teisės valstybėje narėje, kuri nėra valstybė narė, kurioje jie privalo būti. Valstybė narė nebeprivalėtų teikti tokios informacijos tais atvejais, kai ji nebėra būtina siekiant sudaryti veiksmingą galimybę prašytojui naudotis šioje direktyvoje numatytomis teisėmis ir vykdyti joje numatytas pareigas arba kai prašytojas nebepasiekiamas kompetentingoms institucijoms ar slapčia išvyko iš tos valstybės narės teritorijos. Prieglobsčio agentūra turėtų parengti šabloną su standartine informacija apie priėmimo sąlygas, kurią valstybės narės kuo greičiau ir ne vėliau kaip per tris dienas nuo kreipimosi dienos arba per prašymo registravimo laikotarpį turi pateikti prašytojams;*

- (13) suderintos **Sajungos** taisyklės dėl prašytojams išduodamų dokumentų **turėtų padėti** apunkinti neteisėtą prašytojų judėjimą Sąjungoje. ■ Valstybės narės turėtų **galėti** išduoti prašytojams kelionės dokumentus tik tais atvejais, kai atsiranda **tinkamai pagrįstų** rimtų humanitarinių ar kitų svarbių priežasčių. ■ Kelionės dokumentų galiojimas turėtų būti apribotas atsižvelgiant į jų išdavimo tikslą ir reikiamą trukmę. Galėtų būti laikoma, kad rimtų humanitarinių priežasčių atsiranda tada, kai, pavyzdžiui, prašytojui reikia keliauti į kitą valstybę **būtino gydymo tikslais, kai toks gydymas negalimas toje valstybėje narėje**, kurioje pareiškėjas privalo būti, arba siekiant ypatingais atvejais aplankyti giminaičius, pavyzdžiui, sunkiai sergančius artimuosius giminaičius, arba dalyvauti artimųjų giminaičių ■ laidotuvėse. Kitos svarbios priežastys galėtų apimti **tokias** situacijas **kaip dalyvavimas artimųjų giminaičių vestuvėse arba kelionė** pagal ■ mokymosi programą **ar kelionė** su globėjų šeimomis. **Tokių kelionės dokumentų išdavimas ir naudojimas jais nedaro poveikio valstybių narių pareigoms pagal Reglamentą (ES) .../...⁺. Valstybės narės išlaiko teisę vertinti prašytojų teisę likti jų teritorijoje;**

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (14) prašytojai neturi teisės pasirinkti prašymo pateikimo valstybės narės. Prašytojas tarptautinės apsaugos turi kreiptis ■ pagal Reglamentą (ES) .../...⁺;
- (15) prašytojai privalo ***būti pasiekiami valstybių narių kompetentingoms institucijoms.*** Turėtų būti imamasi ***tinkamų priemonių siekiant užkirsti kelią tam, kad prašytojai nepasislėptų.*** ***Tais atvejais, kai*** prašytojas pasislėpė ■ ir be leidimo išvyko į kitą valstybę narę, siekiant užtikrinti gerą bendros Europos prieglobsčio sistemos veikimą, itin svarbu skubiai ***perkelti*** prašytoją į valstybę narę, kurioje jis privalo būti. Kol toks perkėlimas bus įvykdytas, išlieka prašytojo pasislėpimo rizika, todėl jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (16) svarbus veiksnys vertinant riziką, kad prašytojas gali pasislėpti, yra tai, kad prašytojas anksčiau buvo slapčia išvykęs į kitą valstybę narę. ***Valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių užkirsti kelią tam***, kad prašytojas, ***perkeltas*** į valstybę narę, kurioje jis privalo būti, vėl nepasislėptų, ir užtikrinti, kad jis būtų pasiekiamas kompetentingoms institucijoms. Todėl jo buvimo vieta turėtų būti atidžiai stebima;

- (17) *valstybės narės turėtų turėti galimybę laisvai organizuoti prašytojų priėmimo sistemas. Pagal tą organizavimo tvarką valstybės narės turėtų galėti prašytojus paskirti į apgyvendinimo vietą savo teritorijoje, siekiant valdyti savo prieglobsčio ir priėmimo sistemas. Valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę įdiegti savo priėmimo sistemų poreikio vertinimo ir tenkinimo mechanizmus, įskaitant tikrinimo, ar prašytojai faktiškai yra apgyvendinimo vietoje, mechanizmus. Tokie mechanizmai neturėtų riboti prašytojų judėjimo laisvės atitinkamos valstybės narės teritorijoje. Neturėtų būti reikalaujama, kad valstybės narės tuo tikslu priimtų administracinį sprendimą;*
- (18) *tais atvejais, kai prašytojai gali laisvai judėti tik valstybių narių teritorijoje esančioje geografinėje vietovėje, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prašytojai turėtų veiksmingą galimybę tarptautinės apsaugos prašymo procedūros metu toje geografinėje vietovėje naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą ir procesinėmis garantijomis. Galimybė laikinai išvykti iš tos geografinės vietovės turėtų būti vertinama individualiai, objektyviai ir nešališkai. Tais atvejais, kai pareiškėjams nebuvo suteikta veiksminga galimybė toje geografinėje vietovėje naudotis tomis teisėmis ir procedūrinėmis garantijomis, paskyrimas į tą vietovę nebeturėtų galioti;*

- (19) dėl [] viešosios tvarkos priežasčių **arba** siekiant [] veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui, valstybės narės turėtų **galėti nuspręsti, kad prašytojui leidžiama gyventi tik** konkrečioje vietoje, pavyzdžiui, apgyvendinimo centre, privačiame name, bute, viešbutyje arba kitose prašytojų apgyvendinimui tinkamose patalpose. **Toks sprendimas neturėtų lemti prašytojo sulaikymo. Toks sprendimas galėtų būti** būtinas [] tais atvejais, kai prašytojas neįvykdė pareigos [] likti valstybėje narėje, kurioje jis privalo būti, arba tais atvejais, kai prašytojas, slapčia išvykęs į kitą valstybę narę, buvo **perkeltas** į valstybę narę, kurioje jis privalo būti. **Tais atvejais, kai** prašytojas turi teisę į materialines priėmimo sąlygas, tokios materialinės priėmimo sąlygos [] jam turėtų būti sudarytos, su sąlyga, kad jis gyvena toje konkrečioje vietoje;
- (20) tais atvejais, kai [] esama rizikos, kad prašytojas gali pasislėpti, **arba kai būtina užtikrinti, kad būtų paisoma prašytojo judėjimo laisvės suvaržymų**, valstybės narės, **nedarant neproporcingo poveikio prašytojų teisėms pagal šią direktyvą, galėtų** reikalauti, kad prašytojai **nustatytu laiku arba pagrįstais laiko intervalais** teiktų kompetentingoms institucijoms pranešimus [] ;

- (21) visais sprendimais, kuriais apribojama prašytojo judėjimo laisvė, ***turėtų būti atsižvelgiama į reikšmingus prašytojo individualios padėties aspektus, įskaitant to prašytojo specialiuosius priėmimo poreikius, ir būtinumo bei proporcingumo principus***. Prašytojai ***turėtų*** būti tinkamai informuojami apie tokius sprendimus, jų apskundimo procedūras ir jų nesilaikymo pasekmes;
- (22) ***visos šios direktyvos nuostatos, susijusios su sulaikymo, gyvenimo šalyje ir pranešimų teikimo pareigomis, taip pat su teisių ar išmokų apribojimu ir panaikinimu, turėtų būti taikomos deramai atsižvelgiant į proporcingumo principą ir visada užtikrinant veiksmingą teisę į pagal šią direktyvą taikytinas priėmimo sąlygas, visų pirma susijusias su sveikatos priežiūra, švietimu, šeimos vienviete ir galimybe dalyvauti darbo rinkoje. Ypatingas dėmesys turi būti skiriamas galimam priemonių kaupiamajam poveikiui;***

- (23) atsižvelgiant į tai, kad prašytojams, kurie pasislėpė arba laikomi keliančiais pasislėpimo riziką, kyla rimtų pasekmių, pasislėpimas turėtų būti apibrėžtas taip, kad apimtų tiek tyčinius veiksmus ■, tiek faktines aplinkybes, kurias prašytojas gali kontroliuoti, kai jis nebėra pasiekiamas kompetentingoms administracinėms ar teisminėms institucijoms, *pavyzdžiui*, išvykimą iš valstybės narės, kurioje jis privalo būti, teritorijos. *Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė laikyti, kad prašytojas pasislėpė, net jei anksčiau nebuvo nustatyta, jog esama prašytojo pasislėpimo rizikos;*
- (24) *tais atvejais, kai valstybės narės savo nacionalinėje teisėje nustato objektyvius kriterijus, kurie yra reikšmingi pasislėpimo rizikai pagal šią direktyvą nustatyti, jos galėtų apsvarstyti tokius veiksnius kaip: prašytojo bendradarbiavimas su kompetentingomis institucijomis arba procedūrinių reikalavimų laikymasis; prašytojo ryšiai valstybėje narėje; tai, ar tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas arba akivaizdžiai nepagrįstas. Bendrai vertinant pareiškėjo asmeninę padėtį pagrindas daryti išvadą, kad esama pasislėpimo rizikos, dažnai yra kelių veiksnių derinys;*

- (25) *turėtų būti laikoma, kad prašytojas nebėra pasiekiamas kompetentingoms institucijoms tais atvejais, kai jis neatsako į prašymus, susijusius su Reglamente (ES) .../...⁺ arba Reglamente (ES) .../...⁺⁺ nustatytomis procedūromis, išskyrus atvejus, kai prašytojas tinkamai pagrindžia, kodėl jis negalėjo atsakyti į tuos prašymus, pavyzdžiui, dėl medicininių ar kitų nenumatytų priežasčių, kurių jis negali kontroliuoti;*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

⁺⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (26) prašytojų sulaikymas turėtų būti taikomas vadovaujantis pamatiniu principu, kad asmenys neturėtų būti sulaikomi vien dėl to, kad jie prašo tarptautinės apsaugos, visų pirma pagal valstybių narių tarptautinius teisinius įsipareigojimus ir ypač pagal Ženevos konvencijos 31 straipsnį. Turėtų būti įmanoma prašytojus sulaikyti tik šioje direktyvoje labai aiškiai apibrėžtomis išimtinėmis aplinkybėmis ir vadovaujantis būtinumo ir proporcingumo principais, kiek tai susiję su tokio sulaikymo pobūdžiu ir tikslu. Nurodymus sulaikyti prašytojus pagal šią direktyvą turėtų raštu duoti tik teisminės ar administracinės institucijos, nurodydamos jo priežastis, be kita ko, tais atvejais, kai asmuo jau yra sulaikytas kreipimosi su tarptautinės apsaugos prašymu metu. Tais atvejais, kai prašytojas yra sulaikytas, jam turėtų būti suteikta galimybė veiksmingai pasinaudoti tokiomis reikiamomis procedūrinėmis garantijomis, kaip teisminė peržiūra ***ir teisė gauti nemokamą teisinę pagalbą bei būti atstovaujamam, kai tai taikoma pagal šią direktyvą;***

- (27) *priimtinas maksimalus sulaikymo teisminės peržiūros laikotarpis turėtų būti nustatytas atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, procedūros sudėtingumą, taip pat į kompetentingų institucijų parodytą rūpestingumą, sulaikyto asmens sukeltą vėlavimą ir visus kitus vėlavimą sukeliančius veiksnius, už kuriuos valstybė narė negali būti laikoma atsakinga;*
- (28) tais atvejais, kai prašytojui buvo *leista gyventi tik konkrečioje vietoje*, tačiau jis tos pareigos nevykdė, prašytoją galima sulaikyti tik tada, kai išlieka ■ rizika, kad jis gali pasislėpti. Bet kuriuo atveju *turėtų būti ypač stengiamasi* užtikrinti, kad sulaikymo trukmė būtų proporcinga ir kad jis pasibaigtų iš karto, kai tik įvykdoma prašytojui nustatyta pareiga arba kai nebelieka pagrindo manyti, kad jis tos pareigos nevykdys. Be to, prašytojas *turėtų* būti iš anksto informuotas apie atitinkamą pareigą ir jos nevykdymo pasekmes;

- (29) kalbant apie administracines procedūras, susijusias su sulaikymo pagrindu, deramo rūpestingumo samprata apima bent valstybių narių pareigą imtis konkrečių ir prasmingų veiksmų, kuriais užtikrinama, kad sulaikymo pagrindui patikrinti reikalingas laikas būtų kuo trumpesnis ir kad būtų reali galimybė tokį patikrinimą sėkmingai atlikti per kuo trumpesnę laiką. Sulaikymas *neturėtų* trukti ilgiau, nei to pagrįstai reikia atitinkamoms administracinėms procedūroms atlikti;
- (30) šioje direktyvoje nustatyti sulaikymo pagrindai nedaro poveikio kitiems sulaikymo pagrindams, be kita ko, sulaikymo pagrindams pagal baudžiamojo proceso taisykles, kurios yra taikomos pagal nacionalinę teisę ir nėra susijusios su trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės tarptautinės apsaugos prašymu;
- (31) su sulaikytais prašytojais turėtų būti elgiamasi visapusiškai gerbiant jų žmogaus orumą, o jų priėmimas turėtų būti specialiai pritaikytas jų poreikiams toje situacijoje patenkinti. Visų pirma, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų taikomas Chartijos 24 straipsnis ir 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 37 straipsnis;

- (32) gali būti atvejų, kai sulaikymo metu praktiškai nebus įmanoma iš karto užtikrinti tam tikrų priėmimo garantijų, pavyzdžiui, dėl geografinės vietovės arba sulaikymo įstaigos specifinės struktūros. Bet koks nukrypimas nuo tų garantijų turėtų būti laikinas ir turėtų būti taikomas tik šioje direktyvoje nustatytais aplinkybėmis. Galimybė nukrypti nuo tų garantijų turėtų būti leidžiama tik išimtinėmis aplinkybėmis ir turėtų būti tinkamai pagrįsta, atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, įskaitant taikomo nukrypimo mastą, jo trukmę ir jo poveikį atitinkamam prašytojui;
- (33) siekiant geriau užtikrinti fizinę ir psichologinę prašytojų neliečiamybę, sulaikymas turėtų būti krašutinė priemonė ir jis turėtų būti taikomas tik tinkamai apsvarsčius visas su laisvės atėmimu nesusijusias sulaikymui alternatyvias priemones. ***Pareiga apsvarstyti tas alternatyvias priemones neturėtų daryti poveikio sulaikymo taikymui tais atvejais, kai tokios alternatyvios priemonės, įskaitant gyvenimo šalyje ir pranešimų teikimo pareigas, negali būti taikomos veiksmingai. Bet kokiame sprendime dėl sulaikymo turėtų būti nurodytos priežastys, kodėl negalima veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių.*** Taikant bet kokią sulaikymui alternatyvią priemonę ***turėtų*** būti paisoma prašytojų pagrindinių žmogaus teisių;

- (34) siekiant užtikrinti, kad būtų paisoma procedūrinių garantijų, susijusių su galimybe susisiekti su teisine pagalba teikiančiomis organizacijomis ar asmenų grupėmis, turėtų būti teikiama informacija apie tokias organizacijas ir asmenų grupes;
- (35) spręsdamos dėl apgyvendinimo sąlygų, valstybės narės turėtų atsižvelgti į vaiko interesus, taip pat į ypatingas prašytojo, kuris yra išlaikomas šeimos narių ar artimųjų giminaičių, pavyzdžiui, valstybėje narėje jau esančių santuokos nesudariusių nepilnamečių brolių arba seserų, aplinkybes;
- (36) *tais atvejais, kai paprastai turimos apgyvendinimo galimybės yra laikinai išnaudotos, valstybės narės turėtų turėti galimybę taikyti žemesnio lygio laikino apgyvendinimo priemonės. Valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę taikyti tas laikino apgyvendinimo priemonės tais atvejais, kai dėl neproporcingo asmenų, kurie turi būti apgyvendinti, skaičiaus arba dėl žmogaus sukeltos ar gaivalinės nelaimės paprastai turimų apgyvendinimo galimybių laikinai nėra. Valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę tokias laikino apgyvendinimo priemonės kiek įmanoma taikyti stacionariuose pastatuose;*

- (37) nacionalinės valdžios institucijos pirmiausia turėtų pasirūpinti specialiųjų priėmimo poreikių turinčių asmenų priėmimu, kad užtikrintų, jog toks priėmimas būtų specialiai pritaikytas jų specialiesiems priėmimo poreikiams patenkinti. ***Suteikdamos apgyvendinimą, valstybės narės taip pat turėtų kiek įmanoma užtikrinti, kad būtų užkirstas kelias išpuoliams ir smurtui, įskaitant smurtą dėl seksualinių, su lytimi susijusių, rasistinių ar religinių motyvų. Smurtas dėl religinių motyvų taip pat apima smurtą prieš asmenis, kurie neturi religinių įsitikinimų arba atsisakė savo tikėjimo;***
- (38) taikydamos šią direktyvą, valstybės narės turėtų stengtis užtikrinti, kad būtų visapusiškai paisoma vaiko interesų ir šeimos vienovės principų pagal **■** Chartiją, 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ***ir, kai taikoma, Europos Tarybos konvenciją dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje prevencijos ir kovos su juo;***

- (39) priėmimo sąlygos turi būti pritaikytos prie konkrečios nepilnamečių – tiek nelydimų, tiek su šeimomis – padėties *ir jų specialiųjų priėmimo poreikių*, deramai atsižvelgiant į jų saugumą, *įskaitant saugumą seksualinio smurto ir smurto dėl lyties atžvilgiu*, fizinę ir emocinę globą, ir turi būti sudarytos taip, kad skatintų bendrą jų raidą;

(40) *nepilnamečiai paprastai neturėtų būti sulaikomi. Jie turėtų būti apgyvendinami specialiai jiems pritaikytose tinkamose apgyvendinimo vietose, įskaitant atitinkamais atvejais su laisvės atėmimu nesusijusias, bendruomeniškumo principu organizuotas vietas. Atsižvelgiant į neigiamą sulaikymo poveikį nepilnamečiams, toks sulaikymas pagal Sąjungos teisę turėtų būti taikomas tik išimtinėmis aplinkybėmis, kai tai tikrai būtina, kaip kraštutinė priemonė ir kuo trumpesnį laiką, konstatavus, kad kitos švelnesnės alternatyvios priemonės negali būti veiksmingai taikomos, ir nustačius, kad sulaikymas atitinka jų interesus. Sulaikyti nepilnamečiai jokiais atvejais neturėtų būti laikomi kalėjime ar kitoje teisėsaugos tikslais veikiančioje įstaigoje. Nepilnamečiai neturėtų būti atskiriami nuo savo tėvų ar globėjų, o pagal šeimos vienovės principą nepilnamečių turinčioms šeimoms paprastai turėtų būti taikomos tinkamos sulaikymui alternatyvios priemonės, šeimas apgyvendinant joms pritaikytose apgyvendinimo vietose. Be to, turėtų būti imamasi visų įmanomų priemonių, kuriomis užtikrinama, kad būtų įvairių tinkamų nepilnamečių sulaikymui alternatyvių priemonių ir kad jos būtų prieinamos. Šiomis aplinkybėmis valstybės narės turėtų atsižvelgti į 2016 m. rugsėjo 19 d. Niujorko deklaraciją dėl pabėgėlių ir migrantų, atitinkamas Jungtinių Tautų sutartinio organo autoritetingas gaires dėl 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos ir į atitinkamą teismų praktiką;*

- (41) *savo 2017 m. balandžio 12 d. komunikate „Vaikų migrantų apsauga“ Komisija pabrėžė, kad valstybės narės turi įdiegti tinkamas visų jų teritorijoje esančių vaikų migrantų apsaugos garantijas, be kita ko, priimdamos priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad vaikams būtų suteikta saugi ir tinkama apgyvendinimo vieta ir būtinos paramos paslaugos siekiant garantuoti jų interesus ir gerovę, atsižvelgiant į valstybių narių pareigas, kylančias iš nacionalinės, Sąjungos ir tarptautinės teisės;*

- (42) *svarbus vaidmuo užtikrinant galimybę visiems nelydimiems vaikams naudotis teisėmis pagal šią direktyvą ir apsaugant jų interesus tenka atstovams. Siekiant kovoti su tokiu reiškiniu kaip vaikų migrantų dingimas Sąjungoje, labai svarbu atstovus paskirti ankstyvuoju etapu. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad, laikantis 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos, atstovai būtų paskirti kuo anksčiau tam, kad būtų užtikrinta, kad nelydimi vaikai galėtų visapusiškai naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą kaip tarptautinės apsaugos prašytojai;*
- (43) *pagrindinis atstovo vaidmuo turėtų apimti vaiko interesų apsaugos garantavimą, atstovavimą jam, pagalbą arba veikimą nelydimo nepilnamečio vardu. Atstovas turėtų gebėti paaiškinti nelydimam nepilnamečiui teikiamą informaciją, palaikyti ryšius su kompetentingomis institucijomis siekiant užtikrinti, kad nepilnamečiui iš karto būtų sudarytos materialinės priėmimo sąlygos ir suteiktos sveikatos priežiūros paslaugos, ir atstovauti nelydimam nepilnamečiui, jam padėti arba pagal nacionalinę teisę veikti jo vardu, siekdamas užtikrinti, kad nepilnametis galėtų naudotis šioje direktyvoje numatytomis teisėmis ir vykdyti joje numatytas pareigas. Atstovai turėtų būti skiriami nacionalinės teisės aktuose nustatyta tvarka;*

- (44) *valstybės narės turėtų paskirti atstovą tais atvejais, kai su prašymu kreipiasi asmuo, kuris sakosi esąs nelydimas nepilnametis. Atstovas taip pat turėtų būti skiriamas tais atvejais, kai kompetentingos institucijos turi objektyvių priežasčių manyti, kad, atsižvelgiant į atitinkamus matomus požymius, pareiškimus ar elgesį, asmuo yra nepilnametis. Tais atvejais, kai valstybė narė nustato, kad asmuo, kuris sakosi esąs nepilnametis, neabejotinai yra vyresnis nei 18 metų amžiaus, ji neprivalo skirti atstovo;*
- (45) *kol atstovas nepaskirtas, valstybės narės turėtų paskirti asmenį, tinkamą laikinai vykdyti atstovo pareigas pagal šią direktyvą. Tas asmuo galėtų būti, pavyzdžiui, apgyvendinimo centro, vaikų priežiūros įstaigos, socialinės tarnybos arba kitos atitinkamos organizacijos, paskirtos atlikti atstovo funkcijas, darbuotojas. Asmuo, kuris turi arba potencialiai galėtų turėti interesų konfliktą su nelydimų nepilnamečių interesais, neturėtų būti skiriamas asmeniu, tinkamu laikinai vykdyti atstovo pareigas. Taip pat svarbu, kad tas asmuo būtų nedelsiant informuojamas, kai tarptautinės apsaugos prašymą pateikia nelydimas nepilnametis;*

- (46) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad prašytojams būtų suteiktos reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos, **nesvarbu, ar teikiamos bendrosios praktikos gydytojo, ar prireikus gydytojo specialisto. Tos reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos turėtų būti tinkamos kokybės ir** apimti bent skubiąją priežiūrą ir būtiniausias ligų, įskaitant rimtus psichikos sutrikimus, gydymą, **taip pat lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūrą, kuri būtina siekiant pagerinti sunkią fizinę būklę.** Siekiant spręsti susirūpinimą keliančius visuomenės sveikatos srities klausimus, susijusius su ligų prevencija, ir apsaugoti prašytojų sveikatą, prašytojų galimybė gauti sveikatos priežiūros paslaugas turėtų apimti ir prevencinį medicininį gydymą, pavyzdžiui, skiepus. Valstybės narės **taip pat** turėtų turėti galimybę visuomenės sveikatos sumetimais reikalauti atlikti prieglobsčio prašytojų sveikatos patikrą. Sveikatos patikros rezultatai neturėtų daryti įtakos tarptautinės apsaugos prašymų nagrinėjimui, kuris visada turėtų būti atliekamas objektyviai, nešališkai ir atsižvelgiant į kiekvieną individualų atvejį, laikantis Reglamento (ES) .../...⁺;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (47) tam tikromis aplinkybėmis, pavyzdžiui, tais atvejais, kai prašytojas slapčia išvyko iš valstybės narės, kurioje jis privalo būti, į kitą valstybę narę, turėtų būti galima apriboti šioje direktyvoje nustatytą to prašytojo teisę į materialines priėmimo sąlygas. Tačiau valstybės narės visais atvejais turėtų užtikrinti prašytojams galimybę gauti sveikatos priežiūros paslaugas ir ***Sajungos teisę, įskaitant*** Chartiją, ir ***kitus tarptautinius įsipareigojimus, be kita ko*** 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją, ***atitinkantį*** gyvenimo lygį. ***Valstybės narės turėtų*** visų pirma ***suteikti*** prašytojui lėšų pragyvenimui ir patenkinti pagrindinius jo fizinio saugumo, orumo ir tarpusavio santykių poreikius, deramai atsižvelgdamos į pažeidžiamumą, būdingą tarptautinės apsaugos prašytojams ir jų šeimos nariams ar globėjams. Deramą dėmesį taip pat ***reikėtų*** skirti specialiųjų priėmimo poreikių turintiems prašytojams. ■ Taip pat reikėtų atsižvelgti į ***seksualinį smurtą ar*** smurtą dėl lyties patyrusių prašytojų, ***visų pirma*** moterų, specialiuosius poreikius, be kita ko, įvairiais tarptautinės apsaugos suteikimo procedūros etapais užtikrinant galimybę joms gauti sveikatos priežiūros paslaugas, teisinę pagalbą ir tinkamą potrauminę terapiją bei psichosocialinę priežiūrą;

- (48) *turėtų būti atsižvelgiama į vaikų specialiuosius poreikius, visų pirma susijusius su vaiko teise į mokslą ir galimybe gauti sveikatos priežiūros paslaugas. Prašytojų nepilnamečiams vaikams ir nepilnamečiams prašytojams turėtų būti suteikiama tokia pati galimybė gauti išsilavinimą sudarant tokias pačias sąlygas kaip ir atitinkamos valstybės narės piliečiams. Ta galimybė neprivalo būti suteikta per mokyklinės atostogas. Jų švietimas paprastai turėtų būti integruotas su valstybių narių piliečių švietimu ir turėtų būti tokios pačios kokybės. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti nepilnamečių švietimo tęstinumą tol, kol jiems arba jų tėvams bus pritaikyta išsiuntimo priemonė;*
- (49) *atsižvelgiant į Chartiją, Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją ir atitinkamą teismų praktiką, taip pat siekiant nediskriminuoti šeimos narių dėl šeimos sukūrimo vietos, šeimos samprata taip pat turėtų apimti šeimas, sukurtas už prašytojų kilmės šalies ribų, bet iki jų atvykimo į valstybių narių teritoriją;*

- (50) siekiant skatinti prašytojų ekonominį savarankiškumą ir mažinti ryškius skirtumus valstybėse narėse, yra ypač svarbu nustatyti aiškias prašytojų galimybės dalyvauti darbo rinkoje taisykles ir užtikrinti, kad tokia galimybė būtų veiksminga, t. y. nenustatyti sąlygų, kurios faktiškai kliudytų prašytojui veiksmingai ieškoti darbo, ***be pagrindo neapriboti prašytojo galimybės pateikti į konkrečius darbo rinkos sektorius ar jo darbo laiko ir nenustatyti nepagrįstų administracinių formalumų. Prašytojai, kurie turi galimybę veiksmingai dalyvauti darbo rinkoje ir kuriems leista gyventi tik konkrečioje vietoje, turėtų turėti galimybę ieškoti darbo pagrįstu atstumu nuo tos vietos. Kai reikalaujama pagal prašytojo darbo sutartį, valstybės narės turėtų galėti pagal nacionalinę teisę leisti prašytojui išvykti iš jų teritorijos konkrečioms darbo užduotims atlikti kitoje valstybėje narėje.*** Darbo rinkos tyrimai, kuriais pirmenybė teikiama atitinkamos valstybės narės piliečiams, kitiems Sąjungos piliečiams arba toje valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, neturėtų trukdyti prašytojų galimybei veiksmingai dalyvauti darbo rinkoje ir turėtų būti atliekami nedarant poveikio taikytinų Stojimo aktų atitinkamose nuostatose įtvirtintam Sąjungos piliečių pirmenybės principui;

(51) *galimybė dalyvauti darbo rinkoje turėtų suteikti teisę prašytojui ieškoti darbo. Valstybės narės taip pat gali leisti prašytojams dirbti savarankiškai;*

(52) **■** siekiant pagerinti prašytojų integracijos galimybes ir padidinti jų ekonominį savarankiškumą, tais atvejais, kai tikėtina, jog prašymas yra pagrįstas, įskaitant atvejus, kai jį nuspręsta nagrinėti pirmumo tvarka pagal Reglamentą (ES) .../...⁺, skatinama sudaryti galimybę anksčiau dalyvauti darbo rinkoje. Todėl valstybės narės turėtų apsvarstyti galimybę tais atvejais, kai tikėtina, jog prašymas yra pagrįstas, kiek įmanoma sutrumpinti tą terminą **■**. *Galimybė dalyvauti darbo rinkoje neturėtų būti suteikiama arba, jei tokia galimybė jau suteikta, turėtų būti panaikinta tais atvejais, kai yra tikėtina, kad prašytojo tarptautinės apsaugos prašymas yra nepagrįstas ir dėl to nagrinėjamas pagal pagreitintą procedūrą, įskaitant atvejus, kai tas prašytojas nusišėpė reikšmingą informaciją ar dokumentus, susijusius su jo tapatybe;*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (53) kai tik prašytojams sudaroma galimybė dalyvauti darbo rinkoje, jie turėtų turėti tokias pat vienodomis sąlygomis grindžiamas bendras teises kaip ir atitinkamos valstybės narės piliečiai. Atsižvelgiant į galiojančias kolektyvines sutartis, darbo sąlygos turėtų apimti bent darbo užmokestį ir atleidimą iš darbo, sveikatos ir saugos darbo vietoje reikalavimus, darbo *valandas*, atostogas *ir ne darbo dienas*. *Tiems* prašytojams taip pat turėtų būti užtikrintos vienodos sąlygos asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, švietimo ir profesinio mokymo, profesinių kvalifikacijų pripažinimo srityse, *o dirbantiems prašytojams* – socialinės apsaugos srityje. *Valstybės narės gali sudaryti vienodas sąlygas ir savarankiškai dirbantiems prašytojams. Valstybės narės turi dėti visas pastangas, kad būtų užkirstas kelias prašytojų išnaudojimui ar bet kokios formos diskriminacijai darbo vietoje taikant nedeklaruojamo darbo praktiką ir kitomis didelio išnaudojimo darbe formomis;*

- (54) tai tik prašytojams sudaroma galimybė dalyvauti darbo rinkoje, valstybė narė turėtų pripažinti kitoje valstybėje narėje prašytojo įgytą profesinę kvalifikaciją tokia pačia tvarka kaip ir Sąjungos piliečių ir turėtų atsižvelgti į trečiojoje šalyje įgytą kvalifikaciją pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/36/EB⁹. Taip pat ***turėtų būti apsvaistytos priemonės***, kuriomis siekiama veiksmingai spręsti prašytojams kylančius praktinius sunkumus dėl jų užsienio diplomų, pažymėjimų ar kitų formalios kvalifikacijos įrodymų pripažinimo, visų pirma ***tais atvejais, kai prašytojai negali pateikti*** dokumentinių įrodymų ir negali padengti pripažinimo procedūrų išlaidų;
- (55) dirbantiems prašytojams taikomos socialinės apsaugos sritys, nurodytos Europos Parlamento ir Tarybos ***reglamento*** (EB) Nr. 883/2004¹⁰ ***3 straipsnio 1 ir 2 dalyse***;

⁹ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22).

¹⁰ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo (OL L 166, 2004 4 30, p. 1).

- (56) atsižvelgiant į galimą prašytojų buvimo šalyje laikinumą ir nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos reglamentui (ES) Nr. 1231/2010¹¹, valstybės narės turėtų turėti galimybę netaikyti vienodų sąlygų taikymo prašytojams ir savo piliečiams principo *socialinių išmokų, kurios nepriklauso nuo darbo laikotarpio ar įmokų*, srityje. *Valstybės narės taip pat turėtų galėti* apriboti vienodų sąlygų taikymą švietimo ir profesinio mokymo *ir formalios kvalifikacijos pripažinimo* srityse. *Be to, valstybės narės taip pat turėtų turėti galimybę riboti teisę* į asociacijų laisvę ir laisvę jungtis į sąjungas, *nustatydamos*, kad prašytojai negali dalyvauti tam tikrų įstaigų valdyme ir eiti pareigas valstybės tarnyboje;
- (57) Sąjungos teisė neriboja valstybių narių kompetencijos pačioms organizuoti savo socialinės apsaugos sistemas. Kadangi ši sritis nėra suderinta Sąjungos lygmeniu, kiekviena valstybė narė pati nustato socialinių išmokų skyrimo sąlygas, taip pat tokių išmokų sumą ir jų mokėjimo laikotarpį. Tačiau valstybės narės turi naudotis ta kompetencija laikydamosi Sąjungos teisės;

¹¹ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1231/2010, kuriuo išplečiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 taikymas trečiųjų šalių piliečiams, kuriems tie reglamentai dar netaikomi tik dėl jų pilietybės (OL L 344, 2010 12 29, p. 1).

- (58) *kalbiniai įgūdžiai yra svarbūs siekiant užtikrinti tinkamą prašytojų gyvenimo lygį. Be to, tie įgūdžiai padeda atgrasyti nuo antrinio judėjimo. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti galimybę arba sudaryti palankesnes sąlygas lankyti kalbų kursus tiek, kiek, jų nuomone, tokie kursai yra tinkami siekiant padėti padidinti prašytojo gebėjimą veikti savarankiškai ir bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis;*
- (59) *dėl teisės į vienodas sąlygas neturėtų atsirasti teisių tais atvejais, kurie nepatenka į Sąjungos teisės taikymo sritį;*

- (60) siekiant užtikrinti, kad prašytojams sudarytos materialinės priėmimo sąlygos atitiktų šioje direktyvoje nustatytus principus, būtina išsamiau patikslinti tas sąlygas, **kurios turėtų apimti** ne tik apgyvendinimą, maistą ir aprangą, bet ir **asmens higienos priemonės**. Taip pat būtina, kad valstybės narės nustatytų materialinių priėmimo sąlygų, kurios sudaromos teikiant finansines išmokas ar kuponus, lygį, remdamosi atitinkamais kriterijais, **taikomais** siekiant užtikrinti tinkamą piliečių gyvenimo **lygį, pavyzdžiui, priklausomai nuo nacionalinių aplinkybių**, mokant minimaliųjų pajamų išmokas, minimalųjį darbo užmokestį, minimaliąsias pensijas, bedarbio išmokas ir socialinės paramos išmokas. Vis dėlto nėra būtina, kad **prašytojams** suteikiama suma **būtų** tokia pati kaip ir piliečiams. Valstybės narės turėtų **turėti galimybę prašytojams** sudaryti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, kaip nurodyta šioje direktyvoje. **Valstybėms narėms taip pat turėtų būti suteikta galimybė pritaikyti Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 349 straipsnyje nurodytuose regionuose prašytojams teikiamų finansinių išmokų dydį arba kuponų skaičių, jei užtikrinama, kad būtų laikomasi šioje direktyvoje nustatytų priėmimo sąlygų standartų;**

- (61) siekiant apriboti galimybę piktnaudžiauti priėmimo sistema, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė sudaryti tik tas materialines priėmimo sąlygas, kurioms patys prašytojai neturi pakankamų lėšų pasirūpinti savimi. ***Valstybės narės turėtų turėti galimybę reikalauti, kad prašytojai, turintys pakankamai lėšų, padengtų visas su materialinėmis priėmimo sąlygomis ar su gauta sveikatos priežiūra susijusias išlaidas ar jų dalį arba jas kompensuotų, be kita ko, pasitelkiant finansines garantijas. Gali būti laikoma, kad prašytojai turi pakankamai lėšų patys pasirūpinti savimi, jei, pavyzdžiui, jie pakankamai ilgą laiką dirbo.*** Vertindamos prašytojo išteklius ir reikalaujamos jo padengti visas su materialinėmis priėmimo sąlygomis ar su gauta sveikatos priežiūra susijusias išlaidas arba jų dalį, valstybės narės turėtų laikytis proporcingumo principo ir atsižvelgti į prašytojo individualias aplinkybes ir poreikį gerbti jo orumą bei asmens neliečiamumą, įskaitant prašytojo specialiuosius priėmimo poreikius. Neturėtų būti reikalaujama, kad prašytojai padengtų visas reikalingos sveikatos priežiūros išlaidas arba jų dalį ***tais atvejais, kai sveikatos priežiūros paslaugos valstybių narių piliečiams teikiamos nemokamai. Neturėtų būti reikalaujama, kad prašytojai imtų paskolas su priėmimo sąlygomis susijusioms išlaidoms padengti;***

- (62) *galimas piktnaudžiavimas priėmimo sistema taip pat turėtų būti užkardytas nurodant, kokiomis aplinkybėmis gali būti ribojamos arba panaikinamos sudarytos materialinės priėmimo sąlygos. Valstybės narės turėtų turėti galimybę sumažinti arba panaikinti dienpinigius arba, kai tai tinkamai pagrįsta ir proporcinga, apriboti kitas materialines priėmimo sąlygas, jei tenkinamos tam tikros sąlygos, įskaitant atvejus, kai prašytojas nebendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis arba nesilaiko jų nustatytų procedūrinių reikalavimų. Gali būti laikoma, kad nebendradarbiaujama arba nesilaikoma reikalavimų visų pirma tais atvejais, kai: pareiškėjas dėl priežasčių, kurias jis gali kontroliuoti, neatvyksta į paskirtus susitikimus arba nevykdo pranešimų teikimo pareigų; pareiškėjas nepateikia savo tarptautinės apsaugos prašymo pagal Reglamento (ES) .../...⁺ nustatytus reikalavimus, nors ir turėjo veiksmingą galimybę tai padaryti; arba pareiškėjas nevykdo prašymų pateikti informaciją, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jų tapatybės nustatymo procesui, be kita ko, atsisakydamas pateikti biometrinius duomenis ar būtiną kontaktinę informaciją arba atsisakydamas bendradarbiauti sveikatos patikros procedūrų metu. Tais atvejais, kai tai tinkamai pagrįsta ir proporcinga, valstybės narės taip pat turėtų galėti panaikinti kitas materialines priėmimo sąlygas, jei prašytojas šiurkščiai arba pakartotinai pažeidė apgyvendinimo centro taisyklės arba apgyvendinimo centre elgėsi agresyviai ar kėlė grėsmę. Valstybės narės visada turėtų visiems prašytojams užtikrinti Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją, ir kitus tarptautinius įsipareigojimus atitinkantį gyvenimo lygį, atsižvelgdamos į specialiųjų priėmimo poreikių turinčius prašytojus ir vaiko interesus;*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- (63) *valstybės narės gali taikyti kitas sankcijas, įskaitant drausmines priemones pagal apgyvendinimo centro taisykles, tiek, kiek tos sankcijos ir priemonės neprieštarauja šiai direktyvai;*
- (64) valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas vadovavimo, stebėsenos ir priėmimo sąlygų kontrolės priemones. Siekiant užtikrinti panašias **priėmimo** sąlygas, valstybės narės turėtų savo stebėsenos ir kontrolės sistemose vadovautis **Prieglobsčio agentūros parengtais** priėmimo sąlygoms taikytiniais **turimais neprivalomais** veiklos standartais, **rodikliais, gairėmis ir geriausia praktika**. **Jei materialinėmis priėmimo sąlygomis užtikrinamas tinkamas gyvenimo lygis, galėtų būti laikoma, kad sąlygos prašytojų apgyvendinimui skirtose patalpose yra tinkamos, net jei skirtingose apgyvendinimo vietose jos yra nevienodos**. Prašytojų priėmimo srityje turėtų būti garantuotas nacionalinių priėmimo sistemų veiksmingumas bei valstybių narių bendradarbiavimas, įskaitant per **■** Prieglobsčio agentūros įsteigtą **■** priėmimo institucijų tinklą;

- (65) prašytojų priėmimo srityje turėtų būti skatinamas deramas kompetentingų institucijų tarpusavio veiklos koordinavimas, taip pat tuo tikslu tarp vietos bendruomenių ir apgyvendinimo centrų turėtų būti palaikomi darnūs santykiai;
- (66) patirtis rodo, kad reikalingas nenumatytų atvejų planavimas, kuris leistų *kuo tinkamiau* priimti prašytojus tais atvejais, kai valstybės narės susiduria su neproporcingai dideliu tarptautinės apsaugos prašytojų skaičiumi. Turėtų būti stebima ir vertinama, ar valstybių narių nenumatytų atvejų planuose numatytos priemonės yra tinkamos. *Nenumatytų atvejų planavimas yra neatsiejama valstybių narių planavimo proceso dalis ir jis negali būti vertinamas kaip išimtinė veikla;*

- (67) *Prieglobsčio agentūra turėtų padėti valstybėms narėms rengti ir peržiūrėti savo nenumatytų atvejų planus, gavusi atitinkamos valstybės narės sutikimą. Nenumatytų atvejų planą turėtų sudaryti išsamus priemonių, kurios būtinos siekiant įveikti galimą neproporcingai didelį spaudimą valstybių narių priėmimo sistemoms ir padidinti šių sistemų veiksmingumą, rinkinys. Šios direktyvos tikslais atvejį, kai esama neproporcingai didelio spaudimo, galima apibūdinti kaip staigų masinį trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės antplūdį, kuris yra tokio masto, kad dėl to antplūdžio kyla itin didelė našta net tinkamai parengtai priėmimo sistemai. Siekiant kuo tinkamiau pasirengti tokiems atvejams, į Prieglobsčio agentūros parengtą šabloną turėtų būti įtrauktos gairės, kaip nustatyti galimus scenarijus, tų scenarijų poveikį, veiksmus, kurių turėtų būti imtasi, ir turimus išteklius, skirtus reaguoti į tuos scenarijus;*
- (68) valstybės narės turėtų turėti teisę nustatyti arba toliau taikyti trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, valstybės narės prašantiems tarptautinės apsaugos, palankesnes nuostatas;

- (69) *valstybių narių prašoma* šios direktyvos nuostatas taikyti sprendimų dėl prašymų, susijusių su kitų formų apsauga, nei numatyta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) .../...¹²⁺, priėmimo procedūroms;
- (70) turėtų būti periodiškai įvertinama, kaip įgyvendinama ši direktyva. Valstybės narės turėtų pateikti Komisijai reikiamą informaciją, kad ji galėtų vykdyti pagal šią direktyvą jai tenkančią ataskaitų teikimo pareigą;
- (71) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti *suderintus* prašytojų priėmimo valstybėse narėse sąlygų standartus, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmo masto arba poveikio to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina tam tikslui pasiekti;

¹² ... m. ... d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) .../... dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų, kuriuo iš dalies keičiama Tarybos direktyva 2003/109/EB ir panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/95/ES (OL L ..., ELI:...).

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE-CONS 70/23 (2016/0223(COD)) išdėstyto reglamento numerį, o išnašoje – to reglamento priėmimo datą, numerį, pavadinimą ir OL nuorodą.

- (72) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų¹³ valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudėtinių dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (73) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, ■ Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra *jai* privaloma ar taikoma;
- (74) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;

¹³ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

- (75) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Chartijoje. Visų pirma, šia direktyva siekiama užtikrinti visapusišką pagarbą žmogaus orumui ir skatinti Chartijos 1, 4, 6, 7, 18, 21, 24 ir 47 straipsnių taikymą, ir ji turi būti atitinkamai įgyvendinta;
- (76) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apsiriboti tomis nuostatomis, kurios iš esmės skiriasi nuo ankstesnės direktyvos nuostatų. Pareiga perkelti nepakeistas nuostatas atsiranda pagal anksčiau priimtą direktyvą;
- (77) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminu, nurodytu I priede,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS
DALYKAS, TERMINŲ APIBRĖŽTYS IR TAIKymo SRITIS

1 straipsnis

Dalykas

Šioje direktyvoje nustatomi tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo valstybėse narėse standartai.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) tarptautinės apsaugos prašymas, ***arba prašymas*** – trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės, kuris, kaip galima suprasti, ***siekia*** pabėgėlio statuso arba papildomos apsaugos statuso, valstybei narei pareikštas apsaugos prašymas;

- 2) prašytojas – tarptautinės apsaugos prašymą pareiškęs trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės, dėl kurio prašymo dar nėra **priimtas** galutinis sprendimas;
- 3) šeimos nariai – *ties, kiek šeima jau egzistavo iki prašytojui atvykstant į valstybių narių teritoriją, toliau išvardyti prašytojo šeimos nariai, kurie tarptautinės apsaugos prašymo procedūros metu yra tos pačios valstybės narės teritorijoje:*
- a) *prašytojo sutuoktinis arba santuokos nesudaręs partneris, su kuriuo jį sieja stabilūs santykiai, kai pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką santuokos nesudariusios poros prilyginamos santuoką sudariusioms poroms;*
 - b) *a punkte nurodytų porų arba prašytojo nepilnamečiai ar suaugę išlaikomi vaikai, jei jie nėra sudarę santuokos, nesvarbu, ar jie yra santuokiniai, ar nesantuokiniai, ar įvaikinti, kaip numatyta nacionalinėje teisėje; laikoma, kad nepilnametis nėra sudaręs santuokos, jei, remiantis individualiu vertinimu, atitinkamoje valstybėje narėje jo sudaryta santuoka neatitiktų atitinkamų nacionalinės teisės aktų, visų pirma dėl teisės aktuose nustatyto santuokinio amžiaus;*

c) kai prašytojas yra nepilnametis ir nėra sudaręs santuokos, – tėvas, motina ar kitas pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už tą prašytoją atsakingas suaugęs asmuo, įskaitant suaugusius brolius ir (arba) seseris; laikoma, kad nepilnametis nėra sudaręs santuokos, jei, remiantis individualiu vertinimu, atitinkamoje valstybėje narėje jo sudaryta santuoka neatitiktų atitinkamų nacionalinės teisės aktų, visų pirma dėl teisės aktuose nustatyto santuokinio amžiaus;

4) nepilnametis – *jaunesnis nei 18 metų trečiosios šalies pilietis arba asmuo be pilietybės;*

5) nelydimas nepilnametis – *nepilnametis, kuris į valstybių narių teritoriją atvyko nelydimas pagal atitinkamos valstybės narės teisę ar praktiką už jį atsakingo suaugusio asmens, tol, kol toks suaugęs asmuo pradeda faktiškai rūpintis tuo nepilnamečiu, taip pat nepilnametis, kuris liko be palydos po to, kai atvyko į valstybių narių teritoriją;*

- 6) priėmimo sąlygos – visas rinkinys priemonių, kurias valstybės narės pagal šią direktyvą suteikia prašytojams;
- 7) materialinės priėmimo sąlygos – priėmimo sąlygos, kurios apima aprūpinimą apgyvendinimu, maistu, apranga *ir asmens higienos priemonėmis* natūra, finansinių išmokų ar kuponų pavidalu arba šių būdų deriniu, *taip pat* dienpinigiai;
- 8) *dienpinigiai – prašytojams periodiškai mokama išmoka, skirta užtikrinti prašytojų minimalaus lygio savarankiškumą kasdieniame gyvenime, kuri teikiama kaip tam tikra piniginė suma, kuponais, natūra arba šių būdų derinys, su sąlyga, kad tokie dienpinigiai apima sumą pinigais;*

- 9) sulaikymas – valstybės narės taikomas prašytojo laikymas tam tikroje vietoje, kur iš prašytojo atimama judėjimo laisvė;
- 10) apgyvendinimo centras – bet kuri vieta, kurioje kolektyviai apgyvendinami prašytojai;
- I**
- 11) pasislėpimo rizika – nacionalinėje teisėje apibrėžtų objektyviais kriterijais grindžiamų *konkrečių* priežasčių *ir aplinkybių*, leidžiančių manyti, kad prašytojas galėtų pasislėpti, buvimas konkrečiu atveju;

- 12) pasislėpimas – veiksmai, dėl kurių prašytojas ■ tampa nepasiekiamas kompetentingoms *administracinėms ar teisminėms* institucijoms, *pavyzdžiui, išvykimas iš valstybės narės teritorijos be kompetentingų institucijų leidimo dėl priežasčių, kurias prašytojas gali kontroliuoti;*
- 13) *atstovas – fizinis asmuo ar organizacija, įskaitant valdžios instituciją, turintis reikiamų žinių ir patirties, įskaitant su elgesiu su nepilnamečiais ir jų specialiaisiais poreikiais susijusias žinias ir patirtį, kompetentingų institucijų paskirti atstovauti ir padėti nelydimam nepilnamečiui ir, jei taikytina, veikti jo vardu, kad būtų apsaugoti to nelydimo nepilnamečio interesai ir bendra gerovė ir kad nelydimas nepilnametis galėtų naudotis šioje direktyvoje nustatytomis teisėmis ir vykdyti joje nustatytas pareigas;*
- 14) specialiųjų priėmimo poreikių turintis prašytojas – prašytojas, kuriam reikia specialiųjų *sąlygų ar* garantijų, kad galėtų naudotis šioje direktyvoje nustatytomis teisėmis ir vykdyti joje nustatytas pareigas ■ .

3 straipsnis
Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma visiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, besikreipiantiems su tarptautinės apsaugos prašymu valstybių narių teritorijoje, be kita ko, prie jų išorės sienų, teritorinėje jūroje arba tranzito zonose, su sąlyga, kad tiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės leidžiama likti teritorijoje kaip prašytojams. Ši direktyva taip pat taikoma prašytojo šeimos nariams su sąlyga, kad pagal nacionalinę teisę tiems šeimos nariams galioja toks tarptautinės apsaugos prašymas.
 2. Ši direktyva netaikoma diplomatinio ar teritorinio prieglobsčio prašymams, kurie teikiami valstybių narių atstovybėms.
- I**
3. Valstybės narės gali nuspręsti šią direktyvą taikyti sprendimų dėl prašymų, susijusių su kitų formų apsauga, nei numatyta pagal Reglamentą (ES) .../...⁺, priėmimo procedūroms.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 70/23 (2016/0223(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

4 straipsnis
Palankesnės nuostatos

Valstybės narės gali nustatyti arba toliau taikyti palankesnes nuostatas dėl priėmimo sąlygų prašytojams, *taip pat* toje pačioje valstybėje narėje esantiems *jų šeimos nariams* ir artimiesiems giminaičiams, *jei tokie šeimos nariai ir artimieji giminaičiai yra išlaikomi prašytojo*, arba dėl humanitarinių priežasčių, tiek, kiek tos nuostatos atitinka šią direktyvą.

II SKYRIUS

BENDROSIOS PRIĖMIMO SĄLYGŲ NUOSTATOS

5 straipsnis

Informavimas

1. ***Siekiant sudaryti galimybę prašytojams pasinaudoti*** šioje direktyvoje nustatytais ***teisėmis ir vykdyti joje nustatytas pareigas***, valstybės narės kuo greičiau ir tinkamu laiku ***pateikia prašytojams informaciją apie šioje direktyvoje nustatytas priėmimo sąlygas, įskaitant su savo priėmimo sistemomis susijusią konkrečią informaciją.***

Valstybės narės prašytojams visų pirma pateikia standartinę informaciją apie šioje direktyvoje nustatytas priėmimo sąlygas **■**, naudodamos šabloną, ***kurį turi parengti Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (toliau – Prieglobsčio agentūra).*** ***Ta informacija pateikiama kuo greičiau ir ne vėliau kaip per tris dienas nuo kreipimosi su prašymu arba per tokio prašymo registravimo laikotarpį, kaip nustatyta Reglamente (ES) .../...⁺.***

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams būtų suteikta informacija apie organizacijas arba asmenų grupes, teikiančias specialią teisinę pagalbą **ir atstovavimo paslaugas, įskaitant informaciją apie organizacijas arba asmenų grupes, kurios tą teisinę pagalbą ir atstovavimo paslaugas teikia nemokamai, taip pat** apie organizacijas, kurios galėtų suteikti pagalbą arba juos informuoti apie esamas priėmimo sąlygas, įskaitant sveikatos priežiūros paslaugas.

2. Valstybės narės užtikrina, kad 1 dalyje nurodyta informacija būtų teikiama raštu **glausta, skaidria, suprantama ir lengvai prieinama forma, būtų suformuluota aiškiai ir paprastai** ir būtų užrašyta ta kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti prašytojas. Prireikus ta informacija taip pat teikiama žodžiu **arba, kai tinkama, vaizdine forma, pavyzdžiui, naudojant vaizdo įrašus ar piktogramas**, ir pritaikoma atsižvelgiant į **prašytojo** poreikius.

Nelydimam nepilnamečiui 1 dalyje nurodytą informaciją valstybės narės pateikia pagal amžių tinkamu būdu ir taip, kad būtų užtikrinta, jog nelydimas nepilnametis ją suprastų, atitinkamais atvejais naudodamos specialiai nepilnamečiams pritaikytą informacinę medžiagą. Ta informacija pateikiama dalyvaujant nelydimo nepilnamečio atstovui arba asmeniui, kuris yra tinkamas laikinai vykdyti atstovo pareigas, kol bus paskirtas atstovas.

Išimtiniais atvejais valstybė narė gali 1 dalyje nurodytą informaciją prašytojui pateikti ją išversdama žodžiu arba, kai tinkama, vaizdine forma, pavyzdžiui, naudojant vaizdo įrašus ar piktogramas, kai:

- a) ji negali per toje dalyje nustatytą terminą tos informacijos pateikti raštu, nes kalba, kurią supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti prašytojas, yra reta, ir*
- b) tas prašytojas vėliau patvirtina, kad supranta pateiktą informaciją.*

Trečioje pastraipoje nurodytais atvejais valstybė narė kuo greičiau parūpina 1 dalyje nurodytos informacijos vertimą raštu ir jį pateikia prašytojui, išskyrus atvejus, kai yra akivaizdu, kad jo pateikti prašytojui nebereikia.

6 straipsnis

Dokumentai

1. *Valstybės narės užtikrina, kad prašytojui būtų išduotas Reglamento (ES) .../...⁺ 29 straipsnio 1 dalyje nurodytas dokumentas.*
2. *Valstybės narės negali reikalauti, kad prieš prašytojams suteikiant teises, į kurias jie turi teisę pagal šią direktyvą, jie pateiktų nereikalingą ar neproporcingą kiekį dokumentų, arba prašytojams nustatyti kitus administracinius reikalavimus vien dėl to, kad jie yra tarptautinės apsaugos prašytojai, arba vien dėl jų pilietybės.*
3. Valstybės narės **gali** prašytojams išduoti kelionės dokumentą tik tada, kai kyla rimtų humanitarinių ar kitų svarbių **priežasčių**, dėl kurių jiems reikia būti kitoje valstybėje. Kelionės dokumento galiojimas yra apribotas atsižvelgiant į jo išdavimo tikslą ir tam būtiną trukmę.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

7 straipsnis

Priėmimo sistemų organizavimas

- 1. Valstybės narės gali laisvai organizuoti savo priėmimo sistemas laikydamosi šios direktyvos. Prašytojai gali laisvai judėti atitinkamos valstybės narės teritorijoje.***
- 2. Siekdamos valdyti savo prieglobsčio ir priėmimo sistemas, valstybės narės gali prašytojus paskirti į savo teritorijoje esančią apgyvendinimo vietą, su sąlyga, kad visi prašytojai galės veiksmingai naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą.***
- 3. Paskirstydamos arba perskirstydamos prašytojus į apgyvendinimo vietas, valstybės narės atsižvelgia į objektyvius veiksnius, įskaitant šeimos vienovės principą, kaip nurodyta 14 straipsnyje, ir prašytojų specialiuosius priėmimo poreikius.***

4. *Valstybės narės gali nustatyti sąlygą, kad materialinės priėmimo sąlygos sudaromos, jei prašytojų faktinė gyvenamoji vieta yra apgyvendinimo vietoje, į kurią jie buvo paskirti pagal 2 dalį.*
5. *Valstybės narės taip pat gali įdiegti savo priėmimo sistemų poreikio vertinimo ir tenkinimo mechanizmus, įskaitant tikrinimo, ar prašytojai faktiškai gyvena apgyvendinimo vietoje, į kurią jie buvo paskirti pagal 2 dalį, mechanizmus.*
6. Valstybės narės reikalauja, kad prašytojai nurodytų kompetentingoms institucijoms savo *dabartinį* adresą, telefono numerį, kuriuo jie gali būti pasiekiami, ir, *jei yra, elektroninio pašto adresą. Valstybės narės taip pat reikalauja, kad prašytojai* kuo greičiau informuotų tas kompetentingas institucijas apie bet kokį *adreso*, telefono numerio *arba elektroninio pašto adreso* pasikeitimą.
7. *Valstybės narės neprivalo šio straipsnio tikslu priimti administracinių sprendimų.*

8 straipsnis

Prašytojų paskyrimas į geografinę vietovę

- 1. Valstybės narės gali paskirti prašytojus į savo teritorijoje esančią geografinę vietovę, kurioje jie gali laisvai judėti tol, kol vyksta tarptautinės apsaugos prašymo procedūra pagal Reglamentą (ES) .../...⁺.***
- 2. Valstybės narės gali pagal 1 dalį paskirti prašytojus į savo teritorijoje esančią geografinę vietovę tik siekdamos užtikrinti greitą, veiksmingą ir rezultatyvų jų prašymų nagrinėjimą pagal Reglamentą (ES) .../...⁺ arba tų prašytojų geografinį paskirstymą atsižvelgiant į atitinkamų geografinių vietovių pajėgumus.***

Valstybės narės pagal 5 straipsnį informuoja prašytojus apie jų paskyrimą į geografinę vietovę, įskaitant tos vietovės geografines ribas.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

3. *Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę tarptautinės apsaugos prašymo procedūros metu toje geografinėje vietovėje, į kurią buvo paskirti, veiksmingai naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą ir procedūrinėmis garantijomis. Ta geografinė vietovė turi būti pakankamai didelė, joje turi būti sudarytos sąlygos naudotis reikiama viešąja infrastruktūra ir ji neturi daryti poveikio prašytojų privataus gyvenimo sferai, kuri yra neliečiama.*
4. *Valstybės narės neprivalo 1 dalies tikslais priimti administracinių sprendimų.*
5. *Prašytojo prašymu valstybės narės suteikia jam leidimą laikinai išvykti iš atitinkamos geografinės vietovės dėl tinkamai pagrįstų skubių ir rimtų šeimyninių priežasčių arba būtino gydymo tikslais, kai toks gydymas negalimas toje geografinėje vietovėje.*

Tais atvejais, kai prašytojas išvyksta iš geografinės vietovės be leidimo, valstybė narė negali taikyti kitų sankcijų nei tos, kurios numatytos pagal šią direktyvą.

Nereikalaujama, kad prašytojas prašytą suteikti leidimą vykti į valdžios institucijas ir teismus, jei jo dalyvavimas yra būtinas. Apie tokius susitikimus prašytojas kompetentingas institucijas informuoja iš anksto.

6. *Tais atvejais, kai, be kita ko, prašytojui pateikus skundą ar prašymą dėl peržiūros pagal 29 straipsnį, yra nustatyta, kad prašytojui nebuvo suteikta veiksminga galimybė tarptautinės apsaugos prašymo procedūros metu atitinkamoje geografinėje vietovėje naudotis savo teisėmis pagal šią direktyvą arba procesinėmis garantijomis, to prašytojo paskyrimas į tą geografinę vietovę nebegalioja.*
7. *Prieš taikydama šį straipsnį, atitinkama valstybė narė nacionalinėje teisėje nustato jo taikymo sąlygas ir informuoja Komisiją bei Prieglobsčio agentūrą Reglamento (ES) 2021/2303 5 skyriuje nustatyta tvarka.*

9 straipsnis
Judėjimo *laisvės apribojimai*

1. Valstybės narės *prireikus* gali nuspręsti, *kad prašytojui leidžiama gyventi tik konkrečioje prašytojams apgyvendinti pritaikytoje vietoje*, jei to reikia viešosios tvarkos sumetimais arba **■** siekiant veiksmingai užkirsti kelią prašytojo pasislėpimui *tais atvejais, kai esama pasislėpimo rizikos*, visų pirma, *kai tai susiję su:*

-
- a) *prašytojais, kurie* pagal *Reglamento* (ES) .../...⁺ 17 *straipsnio 4 dalį* privalo būti kitoje valstybėje narėje, arba
 - b) *prašytojais, kurie* išvykę pasislėpti į kitą valstybę narę buvo *perkelti* į valstybę narę, kurioje jie privalo būti pagal *Reglamento* (ES) .../...⁺ 17 *straipsnio 4 dalį*.

Jei pagal šią dalį prašytojui buvo leista gyventi tik konkrečioje vietoje, materialinės priėmimo sąlygos suteikiamos tik jei prašytojo faktinė gyvenamoji vieta yra toje konkrečioje vietoje.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. **■** Prireikus valstybės narės ***gali reikalausti***, kad ***prašytojai*** teiktų kompetentingoms institucijoms pranešimus **■** nurodytu laiku ***arba pagrįstais laiko tarpais, tačiau tai neturėtų turėti neproporcingo poveikio prašytojų teisėms pagal šią direktyvą.***

Tokie pranešimų teikimo reikalavimai gali būti taikomi siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi 1 dalyje nurodytų sprendimų, arba siekiant veiksmingai užkirsti kelią prašytojams pasislėpti.

3. ***Prašytojui paprašius*** valstybės narės ***gali suteikti jam leidimą laikinai gyventi kitoje vietoje, o ne pagal 1 dalį paskirtoje konkrečioje vietoje.*** Sprendimai dėl tokio leidimo priimami objektyviai ir nešališkai, iš esmės išnagrinėjus konkretų atvejį, ir nurodant priežastis, jei sprendimas yra neigiamas.

Nereikalaujama, kad prašytojas prašytų suteikti leidimą vykti į valdžios institucijas ir teismus, jei jo dalyvavimas yra būtinas. ***Apie tokius susitikimus prašytojas informuoja kompetentingas institucijas.***

■

4. *Pagal 1 ir 2 dalis priimti sprendimai turi būti proporcingi ir juos priimant atsižvelgiama į atitinkamus individualios prašytojo padėties aspektus, įskaitant to prašytojo specialiuosius priėmimo poreikius.*
5. Visuose pagal šio straipsnio **1 ir 2 dalis** priimtuose sprendimuose valstybės narės nurodo faktinius, ir, jei reikia, teisinius jų pagrindus. Apie *tokį sprendimą*, jo apskundimo procedūras pagal 29 straipsnį ir tuo sprendimu nustatytų įsipareigojimų nevykdymo pasekmes prašytojai ■ informuojami raštu ■ . *Valstybės narės prašytojams pateikia tokią informaciją kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti; tokia informacija pateikiama glaustai, skaidriai, suprantamai ir lengvai prieinamu būdu, naudojant aiškią ir paprastą kalbą. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį straipsnį priimtus sprendimus, jei jie taikomi ilgiau nei du mėnesius, ex officio peržiūrėtų teisminė institucija arba kad šiuos sprendimus būtų galima apskųsti atitinkamo prašytojo prašymu pagal 29 straipsnį.*

10 straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės negali sulaikyti asmens vien dėl to, kad tas asmuo yra prašytojas, ***arba dėl to prašytojo pilietybės. Sulaikymas grindžiamas tik vienu ar keletu iš 4 dalyje nustatytų sulaikymo pagrindų. Sulaikymas negali būti baudžiamojo pobūdžio.***
2. Kai būtina ir kiekvieną atvejį vertindamos individualiai, valstybės narės gali sulaikyti prašytoją, jeigu neįmanoma veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių.
3. ***Sulaikydamos prašytoją, valstybės narės atsižvelgia į visus matomus požymius, pareiškimus arba elgesį, kurie rodo, kad prašytojas turi specialiųjų priėmimo poreikių. Jei 25 straipsnyje numatytas vertinimas dar nebaigtas, jis nepagrįstai nedelsiant užbaigiamas ir į jo rezultatus atsižvelgiama sprendžiant, ar sulaikymą tęsti, ar reikia pakeisti sulaikymo sąlygas.***

4. Prašytoją galima sulaikyti tik *dėl vienos ar kelių iš šių priežasčių*:

- a) siekiant nustatyti arba patikrinti jo tapatybę arba pilietybę;
- b) siekiant nustatyti elementus, kuriais grindžiamas tarptautinės apsaugos prašymas, kurie, asmens nesulaikius, negalėtų būti gauti, ypač jei yra pavojus, kad prašytojas pasislėps;
- c) siekiant užtikrinti, kad prašytojas įvykdytų teisinius įpareigojimus, nustatytus individualiu sprendimu pagal **9 straipsnio 1 dalį**, jei prašytojas šių įsipareigojimų neįvykdė ir *vis dar* yra rizika, kad jis pasislėps;
- d) siekiant pasienio procedūros metu pagal Reglamento (ES) .../...⁺ 43 straipsnį priimti sprendimą dėl prašytojo teisės atvykti į teritoriją;

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- e) jei prašytojas sulaikytas taikant grąžinimo procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB¹⁴ siekiant parengti grąžinimą ■ arba įvykdyti išsiuntimo procesą, ir atitinkama valstybė narė gali pagrįsti objektyviais kriterijais, be kita ko, kad prašytojas jau turėjo galimybę pasinaudoti tarptautinės apsaugos prašymo procedūra, kad yra rimtų priežasčių manyti, jog pareiškėjas prašosi tarptautinės apsaugos tik siekdamas, kad būtų atidėtas arba sutrukdytas sprendimo grąžinti vykdymas;
- f) kai tai būtina nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai užtikrinti;
- g) pagal Reglamento (ES) .../...⁺ 44 straipsnį.

Pirmoje pastraipoje nurodyti sulaikymo pagrindai nustatomi nacionalinėje teisėje.

- 5. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinėje teisėje būtų nustatytos sulaikymui alternatyvias priemones reglamentuojančios taisyklės, pavyzdžiui, įpareigojimas reguliariai prisistatyti į atitinkamas institucijas, užstatas finansinės garantijos pavidalu arba pareiga būti nustatytoje vietoje.

¹⁴ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

11 straipsnis

Sulaikytiems prašytojams teikiamos garantijos

1. Prašytojas sulaikomas tik kuo trumpiau, o laikomas sulaikytas tik tol, kol taikomi 10 straipsnio 4 dalyje nustatyti pagrindai.

Su 10 straipsnio 4 dalyje nustatytais sulaikymo pagrindais susijusios administracinės procedūros vykdomos deramai kruopščiai. Sulaikymo trukmės pratęsimo negalima pateisinti ne dėl prašytojo kaltės ilgai truncančiomis administracinėmis procedūromis.

2. Įsakymą sulaikyti prašytoją raštu parengia teisminės arba administracinės institucijos. Įsakyme sulaikyti nurodomos faktinės ir teisinės priežastys, kuriomis grindžiamas sulaikymas, *ir kodėl neįmanoma veiksmingai taikyti švelnesnių alternatyvių priemonių.*

3. Jei įsakymą sulaikyti priima administracinės institucijos, valstybės narės užtikrina, kad *ex officio* ■ arba prašytojo prašymu (*arba abiem šiais pagrindais*) būtų skubiai įvykdytas teisminis sulaikymo teisėtumo peržiūrėjimas. Kai toks peržiūrėjimas vykdomas *ex officio*, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau, *atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, bet ne vėliau kaip per 15 dienų, arba, išimtiniais atvejais, ne ilgiau kaip per 21 dieną nuo sulaikymo pradžios*. Kai toks peržiūrėjimas vykdomas prašytojo prašymu, jis atliekamas kiek įmanoma greičiau, *atsižvelgiant į kiekvieno atvejo aplinkybes, bet ne vėliau kaip per 15 dienų, arba, išimtiniais atvejais, ne ilgiau kaip per 21 dieną nuo tada*, kai buvo pradėtos atitinkamos procedūros. ■

Jei pirmoje pastraipoje nurodytas ex officio vykdomas teisminis peržiūrėjimas nebaigiamas per 21 dieną nuo sulaikymo pradžios arba jeigu prašytojo prašymu vykdomas teisminis peržiūrėjimas nebaigiamas per 21 dieną nuo tada, kai buvo pradėtos atitinkamos procedūros, atitinkamas prašytojas nedelsiant paleidžiamas.

4. Sulaikyti prašytojai nedelsiant raštu jiems suprantama kalba arba kalba, kurią, kaip pagrįstai manoma, jie supranta, informuojami apie sulaikymo priežastis ir nacionalinėje teisėje nustatytą įsakymo sulaikyti apskundimo tvarką, taip pat apie galimybę prašyti skirti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą.
5. Teisminė institucija pagrįstais laiko tarpais *ex officio* ir (arba) susijusio prašytojo prašymu peržiūri sulaikymą, visų pirma, kai jis pratęsiamas, kai atsiranda svarbių aplinkybių arba gaunama naujos informacijos, kuri gali turėti poveikio sulaikymo teisėtumui.

Nedarant poveikio pirmai pastraipai, nelydimų nepilnamečių sulaikymas reguliariai peržiūrimas ex officio.

Jei, atlikus teisminį peržiūrėjimą, nusprendžiama, kad sulaikymas neteisėtas, atitinkamas prašytojas nedelsiant paleidžiamas.

6. *Šio straipsnio 3 ir 5 dalyse* numatyto įsakymo sulaikyti teismo peržiūrėjimo atveju valstybės narės užtikrina, kad **29 straipsnyje nurodytomis sąlygomis** prašytojai galėtų nemokamai pasinaudoti teisine pagalba ir atstovavimu. ■

■

12 straipsnis
Sulaikymo sąlygos

1. Sulaikyti prašytojai paprastai laikomi specialiuose sulaikymo centruose. Jeigu valstybė narė neturi galimybių apgyvendinti tokius asmenis specialiame sulaikymo centre ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, sulaikytas prašytojas atskiriamas nuo kalinių, ir taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

Jei įmanoma, sulaikyti prašytojai laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, kurie nepateikė tarptautinės apsaugos prašymo.

Jei prašytojai negali būti laikomi atskirai nuo kitų trečiųjų šalių piliečių, atitinkama valstybė narė užtikrina, kad būtų taikomos šioje direktyvoje numatytos sulaikymo sąlygos.

2. Sulaikytiems prašytojams suteikiama galimybė pabūti gryname ore.

3. Valstybės narės užtikrina, kad asmenys, atstovaujantys Jungtinių Tautų vyriausiajam pabėgėlių reikalų komisarui (toliau – JTVPK), galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Ta galimybė taip pat taikoma bet kuriai organizacijai, dirbančiai atitinkamos valstybės narės teritorijoje JTVPK vardu pagal susitarimą su ta valstybe nare.
4. Valstybės narės užtikrina, kad šeimos nariai, teisiniai patarėjai arba konsultantai ir asmenys, atstovaujantys susijusioje valstybėje narėje pripažintoms atitinkamoms nevyriausybinėms organizacijoms, galėtų bendrauti su prašytojais ir juos lankyti privatumą užtikrinančiomis sąlygomis. Galimybė lankytis sulaikymo centre gali būti ribojama tik tada, kai pagal nacionalinę teisę tokie apribojimai akivaizdžiai būtini dėl sulaikymo centro saugumo, viešosios tvarkos arba administracinio valdymo, su sąlyga, kad tokia galimybė nėra griežtai ribojama arba nėra nesudaroma.

5. Valstybės narės užtikrina, kad sulaikytiems prašytojams kalba, kurią jie supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turi suprasti, būtų sistemingai teikiama informacija apie centre taikomas taisykles ir nurodomos tų prašytojų teisės bei pareigos. Jei prašytojas sulaikomas pasienio poste arba tranzito zonoje, valstybės narės tinkamai pagrįstais atvejais ir pagrįstu kuo trumpesniu laikotarpiu gali nukrypti nuo tos pareigos. Ši nukrypti leidžianti nuostata netaikoma Reglamento (ES) .../...⁺ 43 straipsnyje nurodytais atvejais.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

13 straipsnis

Specialiųjų priėmimo poreikių turinčių prašytojų sulaikymas

1. Specialiųjų priėmimo poreikių turinčių sulaikytų prašytojų sveikatai, įskaitant psichinę sveikatą, nacionalinės valdžios institucijos turi skirti išskirtinį dėmesį.

Jeigu specialiųjų priėmimo poreikių turinčių prašytojų sulaikymas keltų didelį pavojų jų fizinei ir psichinei sveikatai, tie prašytojai negali būti sulaikomi.

Jeigu sulaikomi specialiųjų priėmimo poreikių turintys prašytojai, valstybės narės užtikrina nuolatinę ***tų prašytojų*** stebėseną ir ***jiems laiku teikiamą tinkamą paramą***, atsižvelgiant į jų ypatingą padėtį, įskaitant jų ***fizinę ir psichinę*** sveikatą.

2. Nepilnamečiai ***paprastai nesulaikomi. Jie apgyvendinami tinkamuose būstuose pagal 26 ir 27 straipsnius.***

Šeimoms, kuriose yra nepilnamečių, paprastai taikomos tinkamos alternatyvios sulaikymo priemonės, laikantis šeimos vienovės principo. Tokios šeimos apgyvendinamos joms pritaikytuose būstuose.

Išimtinėmis aplinkybėmis, taikant sulaikymą kaip kraštutinę priemonę, nustačius, kad negalima veiksmingai taikyti kitų švelnesnių alternatyvių priemonių, ir įvertinus, kad sulaikymas atitinka nepilnamečių interesus pagal 26 straipsnį, jie gali būti sulaikyti:

a) lydimų nepilnamečių atveju – jei sulaikomas nepilnamečio tėvas ar motina arba pagrindinis globėjas, arba

b) nelydimų nepilnamečių atveju – jei nepilnametį sulaikius jis apsaugomas.

Toks sulaikymas trunka trumpiausią *įmanomą* laikotarpį. ***Sulaikyti nepilnamečiai jokiais atvejais nelaikomi kalėjime ar kitoje teisėsaugos tikslais veikiančioje įstaigoje.*** Dedamos visos pastangos, kad sulaikyti nepilnamečiai būtų paleisti ir apgyvendinti nepilnamečiams tinkamuose būstuose.

Valstybės narės visų pirma rūpinasi vaiko interesais, kaip nurodyta 26 straipsnyje.

Sulaikyti nepilnamečiai turi teisę į mokslą, kaip numatyta pagal 16 straipsnį, išskyrus atvejus, kai dėl labai trumpos jų sulaikymo trukmės tokio mokymosi nauda jiems būtų ribota. Tiems nepilnamečiams taip pat sudaromos sąlygos užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas.

3. ***Jei sulaikomi nelydimi nepilnamečiai, jie apgyvendinami centruose, kurie yra pritaikyti nelydimiems nepilnamečiams apgyvendinti. Tokie centrai turi turėti kvalifikuotų darbuotojų, kurie galėtų apsaugoti nelydimų nepilnamečių teises ir tenkinti jų poreikius.***

Jei sulaikomi nelydimi nepilnamečiai, valstybės narės užtikrina, kad jie būtų apgyvendinti atskirai nuo suaugusių asmenų.

4. Sulaikytos šeimos apgyvendinamos atskirai, užtikrinant reikiamą privatumą.

Sulaikytos šeimos, kuriose yra nepilnamečių, apgyvendinamos sulaikymo centruose, pritaikytuose nepilnamečių reikmėms.

5. **■** Valstybės narės užtikrina, kad ***sulaikyti prašytojai ir prašytojos*** būtų ***apgyvendinti*** atskirai, išskyrus atvejus, jei ***tie sulaikyti prašytojai*** yra šeimos nariai ir visi susiję asmenys sutinka būti apgyvendinti kartu.

Išimtys pirmai pastraipai taip pat gali būti taikomos naudojimosi bendromis pramogoms ar socialinei veiklai, taip pat maisto ruošimui skirtų patalpų atveju.

6. Tinkamai pagrįstais atvejais ir pagrįstu kuo trumpesniu laikotarpiu valstybės narės gali nukrypti nuo 3 dalies *pirmos* pastraipos, 4 dalies ir 5 dalies pirmos pastraipos, kai prašytojas sulaikomas sienos perėjimo punkte arba tranzito zonoje, išskyrus Reglamento (ES) .../...⁺ 43 straipsnyje nurodytais atvejais. *Valstybėse narėse turi būti pakankamai tokių centrų ir išteklių, kad jos galėtų užtikrinti, jog šioje dalyje numatytos nukrypti leidžiančios nuostatos būtų taikomos tik susidarius išimtinėms situacijoms. Taikydamos tas nukrypti leidžiančias nuostatas valstybės narės apie tai informuoja Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą.*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

14 straipsnis

Šeimos

Jei valstybė narė prašytojams suteikia būstą, ji imasi atitinkamų priemonių, kad kiek įmanoma būtų išlaikyta jų teritorijoje esančios šeimos vienovė. Tokios priemonės įgyvendinamos prašytojui sutinkant.

15 straipsnis

Sveikatos patikra

Valstybės narės visuomenės sveikatos sumetimais gali pareikalausiti prieglobsčio prašytojų sveikatos patikros.

16 straipsnis

Nepilnamečių mokymas ir švietimas

1. Valstybės narės nepilnamečiams prašytojų vaikams bei nepilnamečiams prašytojams suteikia ***tokią pačią*** galimybę ***gauti išsilavinimą*** kaip ir savo piliečiams ***ir sudaro panašias sąlygas*** iki tol, kol tokiems nepilnamečiams arba jų tėvams bus faktiškai pritaikyta išsiuntimo priemonė.

Turi būti atsižvelgiama į specialiuosius nepilnamečių poreikius, visų pirma susijusius su vaiko teise į mokslą ir galimybę gauti sveikatos priežiūros paslaugas. Nepilnamečių švietimas paprastai turi būti integruotas į valstybių narių piliečių švietimą ir turi būti tokios pačios kokybės. Valstybės narės deda visas pastangas siekdamos užtikrinti nepilnamečių švietimo tęstinumą tol, kol jiems arba jų tėvams bus faktiškai pritaikyta išsiuntimo priemonė.

Valstybės narės iš nepilnamečio neatima galimybės įgyti vidurinį išsilavinimą tik dėl tos priežasties, kad nepilnametis sulaukė pilnametystės.

2. Valstybės narės 1 dalyje nurodytiems nepilnamečiams suteikia galimybę naudotis švietimo sistema ***kuo greičiau ir šios galimybės suteikimo neatideda vėlesniam laikui nei du mėnesiai*** nuo tarptautinės apsaugos prašymo pateikimo dienos, ***atsižvelgiant į moksleivių atostogas***. Valstybės narės užtikrina švietimą pagal bendrąją švietimo sistemą. Vis dėlto, valstybės narės, kaip laikiną priemonę ir ne ilgesnį kaip vieno mėnesio laikotarpį, gali suteikti galimybę mokytis ne pagal bendrąją švietimo sistemą.

Nepilnamečiams organizuojami parengiamieji kursai, įskaitant kalbų kursus, jei tai būtina siekiant palengvinti jų galimybes naudotis ***bendraja*** švietimo sistema ir dalyvavimą joje ■ .

3. Jei dėl konkrečių aplinkybių nepilnametis neturi ■ galimybės naudotis bendrąja švietimo sistema, atitinkama valstybė narė pagal savo nacionalinę teisę ir praktiką pasiūlo kitokias švietimo sąlygas.

17 straipsnis

Užimtumas

1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę dalyvauti darbo rinkoje ne vėliau kaip per *šešis* mėnesius nuo *tos dienos, kurią buvo užregistruotas* tarptautinės apsaugos *prašymas*, jei kompetentinga institucija nepriėmė administracinio sprendimo dėl to prašymo ir prašytojas nekaltas dėl delsimo.

Jei valstybė narė tarptautinės apsaugos prašymą nagrinėjo iš esmės pagreitinta tvarka, kaip nustatyta Reglamento (ES) .../...⁺ 42 straipsnio 1 dalies a–f punktuose, galimybę dalyvauti darbo rinkoje nesudaroma *arba, jei tokia galimybė jau buvo sudaryta, ji panaikinama*.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. Valstybės narės ■ užtikrina, kad prašytojai, kurie **turi** galimybę dalyvauti darbo rinkoje pagal 1 dalį, turėtų veiksmingas galimybes patekti į darbo rinką ***pagal nacionalinę teisę***.

Valstybės narės darbo rinkos politikos sumetimais, ***įskaitant dėl jaunimo nedarbo lygio***, gali patikrinti, ar ***konkrečios*** darbo vietos, ***į kurią darbdavys ketina priimti prašytoją, turintį galimybę dalyvauti darbo rinkoje pagal 1 dalį***, negali užimti atitinkamos valstybės narės piliečiai, kiti Sąjungos piliečiai arba teisėtai toje valstybėje narėje gyvenantys trečiųjų šalių piliečiai ir asmenys be pilietybės. ***Jei valstybė narė nustato, kad konkrečią laisvą darbo vietą galėtų užimti tokie asmenys, valstybė narė arba darbdavys gali atsisakyti įdarbinti prašytoją į tą laisvą darbo vietą.***

3. Valstybės narės užtikrina, kad su prašytojams, ***kurie turi galimybę dalyvauti darbo rinkoje pagal 1 dalį***, būtų sudaromos vienodos sąlygos kaip ir jų piliečiams šiose srityse:
- a) ***įdarbinimo sąlygų, minimalaus įdarbinimo amžiaus ir*** darbo sąlygų, įskaitant darbo užmokestį ir atleidimą iš darbo, darbo valandas, atostogas ir poilsio dienas, taip pat su sveikata ir sauga darbo vietoje susijusių reikalavimų;
 - b) asociacijų laisvės ir laisvės jungtis į sąjungas, taip pat stoti į darbuotojams ar darbdaviams atstovaujančias organizacijas ar į bet kurias kitas organizacijas, kurių nariai yra konkrečios profesijos atstovai, įskaitant teisę naudotis tokių organizacijų teikiamomis privilegijomis, nepažeidžiant nacionalinės teisės nuostatų dėl viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo;

- c) švietimo ir profesinio mokymo, *įskaitant kvalifikacijos kėlimo kursus, praktinės patirties darbo vietoje ir profesinio orientavimo paslaugų*;
- d) diplomų, pažymėjimų ir kitų oficialią kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų pripažinimo pagal taikomas užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimo procedūras, *ir*
- e) *galimybių naudotis tinkamomis prašytojų ankstesnio mokymosi rezultatų ir patirties vertinimo, patvirtinimo ir pripažinimo sistemomis.*

4. Vienodą sąlygų sudarymą prašytojams, **kurie turi galimybę dalyvauti darbo rinkoje pagal 1 dalį**, valstybės narės gali apriboti:
- a) kiek tai susiję su 3 dalies b punktu – nustatydamos, kad jie negali dalyvauti viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų valdyme ir eiti viešosios teisės reglamentuojamas pareigas;
 - b) kiek tai susiję su 3 dalies c punktu – **nustatydamos, kad jie negali gauti:**
 - i) dotacijų ir paskolų, susijusių su švietimu ir profesiniu mokymu, ir mokėti pagal nacionalinę teisę nustatyto mokesčio, susijusio su stojimu į universitetą ir aukštojo išsilavinimo įgijimu, **ir**
 - ii) **švietimo ir profesinio mokymo, nenumatyto pagal esamą darbo sutartį, įskaitant švietimą ir profesinį mokymą užimtumo skatinimo tikslais;**

c) kiek tai susiję su 3 dalies *d arba e* punktu – nesudarydamos vienodų sąlygų *bent tris mėnesius nuo tarptautinės apsaugos prašymo užregistravimo datos*.

5. *Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams, kurie dirba arba turi teisę gauti socialinės apsaugos išmokas remiantis ankstesniu darbu, būtų sudaromos vienodos sąlygos kaip jų piliečiams, kiek tai susiję su Reglamento (EB) Nr. 883/2004 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytomis socialinės apsaugos sritimis.*
6. *Nedarant poveikio Reglamentui (ES) Nr. 1231/2010, valstybės narės gali apriboti vienodų sąlygų sudarymą pagal šio straipsnio 5 dalį, nustatydamos, kad vienodos sąlygos nesudaromos socialinės apsaugos išmokų, nesusijusių su darbo laikotarpiais arba įmokomis, srityje.*

7. Teisė į vienodas sąlygas pagal šį straipsnį nesuteikia teisės gyventi šalyje, jei pagal Reglamentą (ES) .../...⁺ priimtu sprendimu prašytojo teisė likti šalyje buvo panaikinta.
8. ***Šio straipsnio 3 dalies d punkto tikslais ir nedarant poveikio Direktyvos 2005/36/EB 2 straipsnio 2 daliai ir 3 straipsnio 3 daliai valstybės narės prašytojams, kurie negali pateikti jų kvalifikaciją įrodančių dokumentų, kiek įmanoma stengiasi sudaryti galimybes visapusiškai pasinaudoti esamomis užsienyje įgytos kvalifikacijos pripažinimo procedūromis.***
9. Galimybė dalyvauti darbo rinkoje neatimama sprendimo apskundimo procedūros metu, jei ***prašytojas turi teisę likti valstybės narės teritorijoje tos procedūros metu ir tol***, kol nebus pranešta apie neigiamą sprendimą dėl apeliacinio skundo.

I

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

18 straipsnis

Kalbų kursai ir profesinis mokymas

Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai turėtų galimybę lankyti kalbų kursus, pilietinio švietimo kursus arba profesinio mokymo kursus, kuriuos tos valstybės narės laiko tinkamais siekiant padidinti prašytojų gebėjimą savarankiškai veikti, bendrauti su kompetentingomis institucijomis ar susirasti darbą, arba, priklausomai nuo nacionalinės sistemos, valstybės narės sudaro palankesnes sąlygas dalyvauti tokiuose kursuose, neatsižvelgiant į tai, ar prašytojai turi galimybę dalyvauti darbo rinkoje pagal 17 straipsnį.

Jei prašytojai turi pakankamai lėšų, valstybės narės gali reikalauti, kad jie padengtų arba prisidėtų prie pirmoje pastraipoje nurodytų kursų išlaidų padengimo.

19 straipsnis

Bendrosios materialinių priėmimo sąlygų ir sveikatos priežiūros taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos prašytojams būtų suteikiamos nuo to momento, kai jie kreipiasi su prašymu dėl tarptautinės apsaugos pagal Reglamento (ES) .../...⁺ 26 straipsnį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad materialinėmis priėmimo sąlygomis ***ir sveikatos priežiūros paslaugomis, gautoms pagal 22 straipsnį***, prašytojams būtų garantuojamas tinkamas gyvenimo lygis, kuriuo suteikiamos jų pragyvenimo garantijos, apsaugoma jų fizinė bei psichinė sveikata ***ir paisoma jų teisių pagal Chartiją***.

Valstybės narės užtikrina, kad konkrečiais atvejais specialiųjų priėmimo poreikių turintiems prašytojams, taip pat ir sulaikytiems asmenims, būtų garantuojamas pirmoje pastraipoje nurodytas tinkamas gyvenimo lygis.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

3. Valstybės narės gali nustatyti, kad visos arba kai kurios materialinės priėmimo sąlygos sudaromos su sąlyga, kad prašytojai neturi pakankamų lėšų užsitikrinti *tinkamo* gyvenimo lygio, kaip nurodyta 2 dalyje.
4. *Nedarant poveikio 2 daliai*, valstybės narės gali pareikalaus, kad prašytojai ■ apmokėtų ■ visas su materialinėmis priėmimo sąlygomis susijusias išlaidas arba jų dalį, jei prašytojai tam turi pakankamai lėšų, pavyzdžiui, jei jie pakankamai ilgą laiką dirbo.

Nedarant poveikio 2 daliai, valstybės narės gali taip pat pareikalaus, kad prašytojai apmokėtų visas su sveikatos priežiūros paslaugų gavimu susijusias išlaidas arba jų dalį, jei prašytojai tam turi pakankamai lėšų, išskyrus atvejus, kai sveikatos priežiūros paslaugos šių valstybių narių piliečiams teikiamos nemokamai.

5. Jei paaiškėja, jog prašytojas turėjo pakankamai lėšų apmokėti išlaidas už suteiktas materialines priėmimo sąlygas *arba* gautas sveikatos priežiūros paslaugas *pagal 4 dalį* tuo metu, kai *prašytojui buvo užtikrinamas tinkamas gyvenimo lygis*, valstybės narės gali pareikalauti, kad prašytojas padengtų išlaidas už tas materialines priėmimo sąlygas ar sveikatos priežiūros paslaugas.
6. Vertindamos prašytojo išteklius, prašydamos prašytojo padengti visas materialinių priėmimo sąlygų *ir gautų sveikatos priežiūros paslaugų* išlaidas arba jų dalį arba reikalaujamos padengti išlaidas pagal 5 dalį, valstybės narės laikosi proporcingumo principo. Valstybės narės taip pat atsižvelgia į konkrečią prašytojo padėtį ir gerbia jo orumą bei asmens neliečiamumą, įskaitant specialiuosius prašytojo priėmimo poreikius. ■

7. Jei valstybės narės suteikia materialines priėmimo sąlygas finansinių išmokų arba talonų pavidalu, jų dydis nustatomas remiantis atitinkamos valstybės narės pagal jos teisę arba praktiką nustatytais lygiais, siekiant suteikti tinkamas piliečių gyvenimo lygio garantijas. *Valstybės narės informuoja Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą apie tuos lygius.* Šiuo atžvilgiu valstybės narės gali prašytojams sudaryti mažiau palankias sąlygas nei piliečiams, visų pirma, jeigu materialinė parama *visiškai ar* iš dalies teikiama natūra arba jeigu tais piliečiams taikomais lygiais siekiama užtikrinti aukštesnį gyvenimo lygį, nei pagal šią direktyvą nustatytas prašytojams. ■

20 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų sudarymo būdai

1. Kai *valstybės narės būstą suteikia* natūra, *jos užtikrina, kad toks būstas garantuotų prašytojui* tinkamą gyvenimo lygį, *kaip numatyta 19 straipsnio 2 dalyje*, ir *reikiamą paramą atsižvelgiant į specialiuosius prašytojų priėmimo poreikius*. Suteikiamas būstas turi būti vienos iš toliau nurodytų formų ar jų derinys:
 - a) patalpos prašytojams apgyvendinti, kol yra nagrinėjamas prie valstybės sienos arba tranzito zonose pateiktas tarptautinės apsaugos prašymas;
 - b) apgyvendinimo centrai;
 - c) privatūs namai, butai, viešbučiai ar kitos prašytojų apgyvendinimui pritaikytos patalpos.

2. Nedarant poveikio jokioms specialioms sulaikymo sąlygoms, nustatytoms 12 ir 13 straipsniuose, valstybės narės, kiek tai susiję su būstu, nurodytu šio straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose, užtikrina, kad:
- a) prašytojams būtų garantuota jų šeimyninio gyvenimo apsauga;
 - b) prašytojai turėtų galimybę bendrauti su giminaičiais, teisiniais patarėjais arba konsultantais, JTVPK ir kitų atitinkamų nacionalinių, tarptautinių ir nevyriausybinių organizacijų bei įstaigų atstovais;
 - c) šeimos nariams, teisiniams patarėjams arba konsultantams ir JTVPK ir susijusios valstybės narės pripažintų atitinkamų nevyriausybinių organizacijų atstovams suteikiama galimybė lankytis būste, kad jie galėtų padėti prašytojams; toks lankymasis gali būti ribojamas tikrai dėl priežasčių, susijusių su patalpų arba su prašytojų saugumu.

3. Sudarydamos materialines priėmimo sąlygas valstybės narės atsižvelgia į lyties ir amžiaus aspektus, taip pat į specialiųjų priėmimo poreikių turinčių prašytojų padėtį.
4. Suteikdamos būstą ***pagal 1 dalį***, valstybės narės ■ imasi reikiamų priemonių ***siekdamos užtikrinti, kad, kiek įmanoma, būtų užkirstas kelias išpuoliams ir smurtui, įskaitant smurtą dėl seksualinių, su lytimi susijusių, rasistinių ar religinių motyvų.***

5. *Jei moterys prašytojos apgyvendinamos apgyvendinimo centruose, valstybės narės joms ir jų nepilnamečiams vaikams tuose centruose suteikia atskiras sanitarines patalpas ir saugią vietą.*
6. Valstybės narės, kiek tai įmanoma, užtikrina, kad išlaikomi suaugę prašytojai, turintys specialiųjų priėmimo poreikių, būtų apgyvendinami kartu su artimais suaugusiais giminaičiais, kurie jau yra toje pačioje valstybėje narėje ir kurie pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką yra už juos atsakingi.
7. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojai būtų perkeliami iš vienos apgyvendinimo vietos į kitą būstą tiksliai esant būtinybei. Valstybės narės suteikia prašytojams galimybę informuoti savo teisinius patarėjus arba konsultantus apie perkėlimą ir pranešti naująjį adresą.

8. Materialines priėmimo sąlygas teikiantys asmenys, įskaitant *sveikatos priežiūros ir švietimo paslaugas* apgyvendinimo centruose *teikiančius asmenis*, turi būti tinkamai apmokyti bei susaistyti nacionalinėje teisėje nustatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kurios atliekant pareigas gautos informacijos.
9. Valstybės narės gali įtraukti prašytojus dalyvauti valdant materialinius išteklius bei nematerialiose apgyvendinimo centro gyvenimo srityse per patarėjų valdybą arba gyventojų atstovų tarybą. *Nedarant poveikio 17 straipsniui, valstybės narės taip pat gali leisti prašytojams savanoriškai dirbti ne apgyvendinimo centre, laikantis nacionalinėje teisėje nustatytų sąlygų.*

10. Tinkamai pagrįstais atvejais ir pagrįstą kuo trumpesnę laikotarpį, valstybės narės išimties tvarka gali *sudaryti kitokias materialines priėmimo sąlygas* nei *numatytos* šiame straipsnyje, kai:
- a) reikia atlikti prašytojo specialiųjų priėmimo poreikių įvertinimą pagal 25 straipsnį;
 - b) paprastai turimos apgyvendinimo galimybės yra laikinai išnaudotos, *arba paprastai turimomis apgyvendinimo galimybėmis laikinai neįmanoma naudotis dėl neproporcingai didelio asmenų, kuriuos reikia apgyvendinti, skaičiaus arba žmogaus sukeltų ar gaivalinių nelaimių.*

Sudarant šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas kitokias *materialines priėmimo* sąlygas, visiems prašytojams bet kokiomis aplinkybėmis užtikrinama galimybė gauti sveikatos priežiūros paslaugas pagal 22 straipsnį ir ■ gyvenimo lygis *pagal Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją, ir tarptautinius įsipareigojimus*.

Jei valstybė narė pagal šios dalies pirmą pastraipą sudaro *kitokias materialines priėmimo sąlygas*, ta valstybė narė *pagal 32 straipsnio 2 dalį nedelsdama* informuoja Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą *apie pradėtą taikyti nenumatytų atvejų planą*. Ta valstybė narė nedelsdama taip pat informuoja Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą, jei priežasčių taikyti kitokias materialines priėmimo sąlygas nebelieka.

21 straipsnis

Priėmimo sąlygos kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje prašytojas privalo būti

Nuo tada, kai prašytojams pranešta apie sprendimą perkelti juos į atsakingą valstybę narę pagal Reglamentą (ES) .../...⁺, jie neturi teisės į šios direktyvos 17–20 straipsniuose nustatytas priėmimo sąlygas jokioje kitoje valstybėje narėje, išskyrus tą, kurioje jis privalo būti pagal Reglamentą (ES) .../...⁺. Tai nedaro poveikio poreikiui užtikrinti gyvenimo lygį pagal Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją, ir tarptautinius įsipareigojimus.

Sprendime dėl perkėlimo nurodoma, kad atitinkamos priėmimo sąlygos buvo panaikintos pagal šį straipsnį, nebent dėl to priimamas atskiras sprendimas. Prašytojas informuojamas apie savo teises ir pareigas, susijusias su tuo sprendimu.

■

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

22 straipsnis
Sveikatos priežiūra

1. Valstybės narės užtikrina, kad prašytojams – nesvarbu, kur jie privalo būti pagal Reglamentą (ES) .../...⁺ – būtų suteikta reikalinga sveikatos priežiūra, ***kurią teikia bendrosios praktikos gydytojai arba, jei reikia, gydytojai specialistai. Tokios reikalingos sveikatos priežiūros paslaugos turi būti tinkamos kokybės ir apimti bent skubiąją priežiūrą ir būtiniausias ligų, įskaitant rimtus psichikos sutrikimus, gydymą, taip pat lytinės ir reprodukcinės sveikatos priežiūrą, kuri būtina siekiant pagerinti sunkią fizinę būklę.***

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. *Valstybės narės užtikrina, kad prašytojų nepilnamečiams vaikams ir nepilnamečiams prašytojams būtų teikiama tokio pačio pobūdžio sveikatos priežiūra, kokia užtikrinama tų valstybių narių nepilnamečiams piliečiams. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį straipsnį teikiamas specialus gydymas, kuris buvo pradėtas prieš nepilnamečiui sulaukiant pilnametystės ir yra laikomas būtinu, būtų teikiamas be pertrūkių ar delsimo po to, kai nepilnametis sulaukia pilnametystės.*
3. Poreikio dėl medicininių priežasčių atveju, valstybės narės specialiųjų priėmimo poreikių turintiems prašytojams suteikia būtiną medicinos ar kitokią pagalbą, **pavyzdžiui, reikiamas reabilitacijos paslaugas ir pagalbines medicinos priemones**, įskaitant ■ tinkamą psichinės sveikatos priežiūrą.

III SKYRIUS
MATERIALINIŲ PRIĖMIMO SĄLYGŲ ■ APRIBOJIMAS ARBA PANAIKINIMAS

23 straipsnis

Materialinių priėmimo sąlygų ■ apribojimas arba panaikinimas

1. Valstybės narės gali ***apriboti arba panaikinti*** prašytojų, kurie privalo būti jų teritorijoje pagal ***Reglamento*** (ES) .../...⁺ 17 straipsnio 4 dalį, ***dienpinigius***.

Kai tai tinkamai pagrįsta ir proporcinga, valstybės narės taip pat gali:

- a) apriboti ***kitas*** materialines priėmimo sąlygas, arba
- b) ***kai taikomas 2 dalies e punktas, panaikinti kitas materialines priėmimo sąlygas.***

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 21/24 (2020/0279(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. Valstybės narės gali priimti sprendimą pagal 1 dalį, jei prašytojas:
- a) be leidimo išvyksta *iš geografinės vietovės, kurioje jis gali laisvai judėti pagal 8 straipsnį, arba* iš kompetentingos institucijos pagal 9 straipsnį konkrečioje vietoje jam paskirtos gyvenamosios vietos ■ arba pasislepia;
 - b) *nebendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis arba nesilaiko jų nustatytų procedūrinių reikalavimų;*

- c) yra pateikęs paskesnę prašymą, kaip apibrėžta Reglamento (ES) .../...⁺ 3 straipsnio 19 punkte;
- d) nuslėpė finansinius išteklius, taip nepagrįstai pasinaudodamas materialinėmis priėmimo sąlygomis;
- e) sunkiai *arba pakartotinai* pažeidė apgyvendinimo centro taisykles arba *apgyvendinimo centre* elgėsi ■ agresyviai *ar kėlė grėsmę*, arba
- f) nedalyvauja privalomose integracijos programose *tais atvejais, kai valstybės narės jas rengia arba sudaro sąlygas jose dalyvauti, nebent taip yra dėl aplinkybių, kurios nepriklauso nuo prašytojo.*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

- I**
3. *Jei valstybė narė priėmė sprendimą susidarius 2 dalies a, b arba f punktuose numatyta padėčiai ir išnyksta aplinkybės, kuriomis tas sprendimas buvo grindžiamas, ji apsvarsto, ar gali būti atnaujintas kai kurių arba visų panaikintų arba apribotų materialinių priėmimo sąlygų taikymas. Jei atnaujinamas ne visų materialinių priėmimo sąlygų taikymas, valstybė narė priima tinkamai pagrįstą sprendimą ir apie jį informuoja prašytoją.*

4. Sprendimai ***pagal šio straipsnio 1 dalį*** priimami ■ objektyviai ir nešališkai, atsižvelgiant į konkrečios bylos aplinkybes bei pateikiant juos pagrindžiančias priežastis. Priimant sprendimus, dėmesys skiriamas konkrečiai to asmens padėčiai, ypač sprendžiant dėl specialiųjų priėmimo poreikių turinčių prašytojų, atsižvelgiant į proporcingumo principą. Valstybės narės užtikrina galimybę gauti sveikatos priežiūros paslaugas pagal ***22 straipsnį*** ir visiems prašytojams užtikrina ■ gyvenimo lygį ***pagal Sąjungos teisę, įskaitant Chartiją, ir tarptautinius įsipareigojimus***.
5. Valstybės narės užtikrina, kad materialinės priėmimo sąlygos nebūtų ■ panaikintos arba apribotos anksčiau nei priimtas sprendimas susidarius ***2*** dalyje nurodytai padėčiai.

IV SKYRIUS
NUOSTATOS DĖL SPECIALIŲJŲ PRIĖMIMO POREIKIŲ TURINČIŲ PRAŠYTOJŲ

24 straipsnis

Specialiųjų priėmimo poreikių turintys prašytojai

Valstybės narės atsižvelgia į išskirtinę specialiųjų priėmimo poreikių turinčių prašytojų padėtį.

Valstybės narės atsižvelgia į tai, jog labiau tikėtina, kad specialiųjų priėmimo poreikių gali turėti prašytojai, priklausantys, pavyzdžiui, kuriai nors iš šių kategorijų:

- a) nepilnamečiai;*
- b) nelydimi nepilnamečiai;*
- c) asmenys su negalia;*
- d) vyresnio amžiaus žmonės;*
- e) nėščios moterys;*
- f) lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai ir interseksualūs asmenys;*
- g) vieniši tėvai su nepilnamečiais vaikais;*
- h) prekybos žmonėmis aukos;*
- i) sunkiai sergantys asmenys;*
- j) psichikos sutrikimų, įskaitant potrauminio streso sutrikimą, turintys asmenys;*
- k) asmenys, kurie patyrė kankinimus, išprievartavimą ar kitokį sunkų psichologinį, fizinį ar seksualinį smurtą, pavyzdžiui, smurto dėl lyties, moterų lyties organų žalojimo, vaikų ar priverstinių santuokų arba smurto, įvykdyto dėl seksualinio, lyties, rasistinio ar religinio motyvo, aukos.*

25 straipsnis

Specialiųjų priėmimo poreikių vertinimas

1. Siekdamas veiksmingai įgyvendinti 24 straipsnį, valstybės narės **■** kuo greičiau nuo tada, kai paprašoma tarptautinės apsaugos, ***individualiai įvertina prašytoją, ar jis turi specialiųjų priėmimo poreikių, prireikus naudojantis vertimo žodžiu paslaugomis.***

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas **■** gali būti įtraukiamas į galiojančias nacionalines procedūras arba Reglamento (ES) .../...⁺ 20 straipsnyje nurodytą vertinimą.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas pradedamas nustatant specialiuosius priėmimo poreikius, remiantis matomais požymiais arba prašytojų pareiškimais ar elgesiu, arba, kai taikoma, tėvų arba prašytojo atstovo pareiškimais.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas baigiamas per 30 dienų nuo tada, kai paprašoma tarptautinės apsaugos, arba, jei toks vertinimas įtrauktas į Reglamento (ES) .../...⁺ 20 straipsnyje nurodytą vertinimą, per tame reglamente nustatytą laikotarpį, ir atsižvelgiama į specialiuosius priėmimo poreikius, nustatytus remiantis tokiu vertinimu.

Jei specialieji priėmimo poreikiai išaiškėja vėlesniu tarptautinės apsaugos prašymo procedūros etapu, valstybės narės tuos poreikius įvertina ir į juos atsižvelgia.

Valstybės narės užtikrina, kad specialiųjų priėmimo poreikių turintiems prašytojams teikiant pagalbą pagal šią direktyvą būtų atsižvelgiama į jų specialius priėmimo poreikius per visą *tarptautinės apsaugos prašymo* procedūrą ir būtų tinkamai stebima jų padėtis.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. 1 dalies tikslais valstybės narės užtikrina, kad *specialius priėmimo poreikius pagal šį straipsnį vertinantys* darbuotojai:
- a) būtų apmokyti ir toliau mokomi nustatyti **■** požymius, rodančius, kad prašytojas turi specialiųjų *priėmimo* poreikių, ir, juos nustatę, imtųsi priemonių, kad tie poreikiai būtų patenkinti;
 - b) įtrauktų informaciją apie *specialiųjų* prašytojo priėmimo *poreikių pobūdį* į *kompetentingos institucijos turimą* prašytojo bylą *kartu su matomų požymių arba prašytojų pareiškimų ar elgesio, į kuriuos atsižvelgiama vertinant prašytojo specialius priėmimo poreikius, aprašu*, taip pat nurodytą *priemones, kuriomis, kaip nustatyta, tenkinami šie poreikiai, ir institucijas, kurioms pavesta tokius poreikius tenkinti, ir*

- c) jei yra požymių, kad *prašytojų psichinė arba fizinė sveikata* gali turėti reikšmės jų priėmimo poreikiams, *gavę išankstinį sutikimą pagal nacionalinę teisę*, nukreiptų prašytojus pas *atitinkamą praktikuojantį* gydytoją ar psichologą, kurie geriau įvertintų jų psichologinę ir fizinę būklę; *jei to reikia siekiant užtikrinti, kad prašytojas galėtų bendrauti su medicinos darbuotojais, vertimo žodžiu paslaugas teikia profesionalūs vertėjai žodžiu; jeigu tokių apmokytų specialistų trūkumas sukeltų riziką, kad gydymas bus atidedamas, vertimo žodžiu paslaugas, prašytojui su tuo sutikus, gali teikti kiti suaugę asmenys.*

Kompetentingos institucijos, spręsdamos, kokios rūšies speciali priėmimo parama galėtų būti suteikta prašytojui, ***atsižvelgia į c punkte nurodyto*** vertinimo rezultatus.

3. 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas nebūtinai atliekamas administracinės procedūros forma.
4. Pasinaudoti pagal šią direktyvą teikiama specialia parama gali tik specialių priėmimo poreikių turintys prašytojai.
5. 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas vertinimas nedaro poveikio tarptautinės apsaugos poreikio vertinimui pagal Reglamentą (ES) .../...⁺.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 70/23 (2016/0223(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

26 straipsnis
Nepilnamečiai

1. Valstybės narės, įgyvendindamos ■ šios direktyvos nuostatas, ***kurios gali turėti įtakos nepilnamečiams***, pirmiausia atsižvelgia į vaiko interesus. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų tokias gyvenimo sąlygas, kokių reikia jų fiziniam, protiniam, dvasiniam, moraliniam ir socialiniam vystymuisi.
2. Vertindamos vaiko interesus, valstybės narės visų pirma tinkamai atsižvelgia į šiuos veiksnius:
 - a) šeimos susijungimo galimybes;
 - b) nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą, ypač į nepilnamečio patirtį ***ir būtinybę užtikrinti priežiūros stabilumą ir tęstinumą***;

- c) saugumo ir apsaugos aspektus, ypač jei kyla grėsmė, kad nepilnametis yra arba gali tapti *bet kokio smurto ar išnaudojimo, įskaitant prekybą žmonėmis*, auka;
 - d) nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą.
3. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai turėtų galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, *ir veikla gryname ore jiems gyvenant* 20 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodytose patalpose ir apgyvendinimo centruose, taip pat *galimybę prireikus naudotis mokykliniais reikmenimis*.
4. Valstybės narės suteikia galimybę naudotis reabilitacijos paslaugomis tiems nepilnamečiams, kurie yra patyrę bet kokią prievartą, buvo be priežiūros, išnaudojami, kankinami, su kuriais buvo žiauriai, nežmoniškai ir žeminančiai elgiamasi arba kurie yra nukentėję karinių konfliktų metu, bei užtikrina, kad būtų teikiama reikiama psichinės sveikatos priežiūra ir prireikus suteikta kvalifikuota psichologinė pagalba.

5. Valstybės narės užtikrina, kad nepilnamečiai prašytojų vaikai arba nepilnamečiai prašytojai būtų apgyvendinti su savo tėvais arba su suaugusiu asmeniu, kuris už juos ir už jų santuokos nesudariusių nepilnamečius brolius ir (arba) seseris atsakingas pagal atitinkamos valstybės narės teisę arba praktiką, jei tai daroma atsižvelgiant į atitinkamų nepilnamečių interesus.
6. Su nepilnamečiais ■ dirbantys asmenys, *įskaitant atstovus ir asmenis, tinkamus laikinai vykdyti atstovų pareigas pagal 27 straipsnį*, negali turėti ■ įrašų apie nusikaltimus ar pažeidimus vaikų atžvilgiu *arba įrašų apie nusikaltimus ar pažeidimus, dėl kurių kyla rimtų abejonių dėl tų asmenų gebėjimo vykdyti pareigas, susijusias su atsakomybe už vaikus*, dalyvauja *pradiniuose ir reguliariuose* atitinkamuose mokymuose apie nepilnamečių teises ir poreikius, įskaitant mokymus apie taikytinas vaikų apsaugos normas, ir yra susaistyti nacionalinėje teisėje numatytų konfidencialumo taisyklių dėl bet kokios atliekant pareigas gautos informacijos.

27 straipsnis
Nelydimi nepilnamečiai

1. *Jei tarptautinės apsaugos paprašo asmuo, kuris teigia esąs nepilnametis, arba kai esama objektyvių priežasčių manyti, kad jis yra nepilnametis, valstybės narės:*

a) paskiria asmenį, tinkamą vykdyti atstovo pareigas pagal šią direktyvą tuo laikotarpiu, iki kol bus paskirtas atstovas;

b) kuo skubiau ir ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos paskiria atstovą.

Atstovas ir asmuo, tinkamus laikinai vykdyti atstovo pareigas, susitinka su nelydimu nepilnamečiu ir atsižvelgia į nepilnamečio nuomonę apie savo poreikius.

Tais atvejais, kai valstybė narė nustato, kad prašytojas, kuris teigia esąs nepilnametis, yra be jokios abejonės vyresnis nei 18 metų amžiaus, ta valstybė narė neturi paskirti atstovo arba asmens, tinkamo laikinai vykdyti atstovo pareigas, atitinkamai pagal pirmą arba antrą pastraipą.

Valstybės narės į 32 straipsnyje nurodytus nenumatytų atvejų planus įtraukia priemonės, kurių reikia imtis užtikrinant atstovų ir asmenų, tinkamų laikinai vykdyti atstovų pareigas, paskyrimą pagal šį straipsnį tais atvejais, kai jos susiduria su neproporcingai dideliu nelydimų nepilnamečių pateiktų prašymų skaičiumi.

Jei ketvirtoje pastraipoje nurodytų priemonių įgyvendinimo nepakanka, kad būtų galima reaguoti į neproporcingai didelį nelydimų nepilnamečių pateiktų prašymų skaičių, arba susidarius kitoms išimtinėms situacijoms atstovų paskyrimas gali būti atidėtas dešimčiai darbo dienų, o kiekvienam atstovui priskiriamų nelydimų nepilnamečių skaičius gali būti padidintas iki ne daugiau kaip 50 nelydimų nepilnamečių.

Taikydamos penktą pastraipą valstybės narės apie tai atitinkamai informuoja Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą.

Atstovo ir asmens, tinkamo laikinai vykdyti atstovo pareigas, pareigų vykdymas baigiasi, kai kompetentingos institucijos, atlikusios Reglamento (ES) .../...⁺ 25 straipsnio 1 dalyje nurodytą amžiaus įvertinimą, nedaro prielaidos, kad prašytojas yra nepilnametis, arba laikosi nuomonės, kad prašytojas nėra nepilnametis, arba jei prašytojas nebėra nelydimas nepilnametis.

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

2. *Valstybės narės užtikrina, kad, kai tarptautinės apsaugos prašymą pateikia nelydimas nepilnametis, asmeniui, tinkamam laikinai vykdyti atstovo pareigas, būtų nedelsiant pranešama apie visus svarbius faktus, susijusius su tuo nepilnamečiu. Asmenys, kurie turi arba potencialiai galėtų turėti interesų konfliktą su nelydimų nepilnamečių interesais, neskiriami asmeniu, tinkamu laikinai vykdyti atstovo pareigas. Nelydimam nepilnamečiui nedelsiant pranešama, kad asmuo, tinkamas laikinai vykdyti atstovo pareigas, yra paskirtas.*
3. Kai *atstovu* arba asmeniu, tinkamu laikinai vykdyti atstovo pareigas, paskiriama organizacija, ji paskiria *fizinį* asmenį, kuris vykdytų nelydimo nepilnamečio *atstovo* pareigas pagal šią direktyvą.

4. *Šio straipsnio 1 dalyje nurodytu atstovu gali būti tas pats asmuo, kaip numatyta Reglamento (ES) .../...⁺ 23 straipsnio 2 dalyje.*
5. *Kompetentingos institucijos nedelsdamos:*
- a) *amžiui tinkamu būdu ir taip, jog būtų užtikrinta, kad nepilnametis suprastų, informuoja jį apie atstovo paskyrimą ir apie tai, kaip skundą dėl to atstovo pateikti konfidencialiai ir saugiai;*
 - b) *informuoja už priėmimo sąlygas atsakingą instituciją apie tai, kad paskirtas nelydimu nepilnamečio atstovas, ir*
 - c) *informuoja atstovą apie svarbius faktus, susijusius su tuo nelydimu nepilnamečiu.*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

6. *Atstovas arba asmuo, tinkamas laikinai vykdyti atstovo pareigas, keičiamas tik tais atvejais, kai tai būtina, ypač kai kompetentingos institucijos mano, kad tas atstovas ar asmuo vykdė savo užduotis netinkamai.*

Organizacijos arba *fiziniai* asmenys, kurie turi arba potencialiai galėtų turėti interesų konfliktą su nelydimų nepilnamečių interesais, atstovais *arba asmenimis, tinkamais laikinai vykdyti atstovų pareigas*, neskiriami.

7. Valstybės narės *paskiria fizinį asmenį, paskirtą atstovu arba asmeniu, tinkamu laikinai vykdyti atstovo pareigas, atsakingu už proporcingą ir ribotą* skaičių nelydimų nepilnamečių, *o įprastomis aplinkybėmis – ne daugiau kaip 30 nelydimų nepilnamečių, siekiant užtikrinti, kad tas asmuo galėtų* veiksmingai atlikti užduotis.

8. Valstybės narės *užtikrina, kad būtų numatytos atsakingos administracinės ar teisminės institucijos arba kiti subjektai, kurie prižiūrėtų, ar atstovai ir asmenys, tinkami laikinai vykdyti atstovų pareigas, tinkamai atlieka savo užduotis, be kita ko, reguliariai peržiūrėtų tų paskirtų atstovų ir asmenų teistumo įrašus, siekiant nustatyti galimus nesuderinamumus su jų vaidmeniu. Tos administracinės ar teisminės institucijos arba kiti subjektai nagrinėja* nelydimų nepilnamečių skundus dėl *jų paskirtų atstovų ar asmenų*.
9. Tarptautinės apsaugos paprašę nelydimi nepilnamečiai nuo tada, kai buvo įleisti į valstybės narės, kurioje jie paprašė tarptautinės apsaugos ar kurioje nagrinėjamas tarptautinės apsaugos prašymas, teritoriją, iki tol, kol yra priversti išvykti iš tos valstybės narės, apgyvendinami:
- a) su suaugusiais giminaičiais;
 - b) globėjų šeimoje;

- c) apgyvendinimo centruose, specialiai pritaikytuose priimti nepilnamečius;
- d) kitose nepilnamečiams gyventi tinkamose vietose.

16 metų ir vyresnius nelydimus nepilnamečius valstybės narės gali apgyvendinti suaugusiems prašytojams skirtuose apgyvendinimo centruose, jei tai atitinka jų interesus, kaip nustatyta 26 straipsnio 2 dalyje.

Kiek įmanoma, broliai ir (arba) seserys neišskiriami, atsižvelgiant į atitinkamo nepilnamečio interesus, ypač į jo amžių ir brandą. Nelydimų nepilnamečių gyvenamoji vieta keičiama kuo rečiau.

10. Valstybės narės imasi kuo greičiau surasti nelydimo nepilnamečio šeimos narius, prireikus padedant tarptautinėms arba kitoms susijusioms organizacijoms, kai yra paprašyta tarptautinės apsaugos, tuo pačiu metu saugodamos nelydimo nepilnamečio interesus. Tais atvejais, kai nepilnamečio arba jo artimųjų giminaičių, ypač jei tie giminaičiai liko kilmės šalyje, gyvybei ar neliečiamybei gali grėsti pavojus, turi būti pasirūpinta, kad informacija apie tuos asmenis būtų renkama, tvarkoma ir siunčiama konfidencialiai, kad nebūtų pakenkta jų saugumui.

28 straipsnis

Kankinimų ir smurto aukos

1. Valstybės narės užtikrina, kad *prekybos žmonėmis aukoms*, kankinimus, išprievartavimą ar kitokius rimtus *psichologinio, fizinio ar seksualinio smurto, įskaitant smurtą dėl seksualinių, su lytimi susijusių, rasistinių ar religinių motyvų*, veiksmus *patyrusiems asmenims* dėl tokiomis veiksmais padarytos žalos *būtų teikiamas reikiamas medicininis ir psichologinis gydymas ir priežiūra, įskaitant prireikus būtinas reabilitacijos paslaugas ir psichologinę pagalbą*. Tiems asmenims prireikus teikiamos žodinio vertimo paslaugos pagal 25 straipsnio 2 dalies c punktą.

Nustačius šių asmenų poreikius, galimybė naudotis tokiu gydymu ir priežiūra suteikiama kuo anksčiau.

2. *Su 1 dalyje nurodytais asmenimis dirbantys asmenys, įskaitant sveikatos priežiūros specialistus, turi būti dalyvavę reikiamuose mokymuose, susijusiuose su tų asmenų poreikiais ir tinkamais gydymo metodais, įskaitant būtinas reabilitacijos paslaugas, ir toliau juose dalyvauti. Be to, šiuos asmenis saisto nacionalinėje teisėje ir profesiniuose etikos kodeksuose numatytos konfidencialumo taisyklės ir taikomi profesinės etikos kodeksai, kiek tai susiję su bet kokia atliekant pareigas gauta informacija.*

V SKYRIUS
TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

29 straipsnis

Sprendimų apskundimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad sprendimus dėl paramos pagal šią direktyvą suteikimo, **■** panaikinimo arba apribojimo, *sprendimus dėl atsisakymo suteikti 8 straipsnio 5 dalies pirmoje pastraipoje nurodytus leidimus* arba pagal 9 straipsnį priimtus individualiai su prašytojais susijusius sprendimus būtų galima apskusti pagal nacionalinę teisę nustatyta tvarka. Bent jau paskutinėje instancijoje turi būti suteikta galimybė kreiptis į teisminę instituciją, apskundžiant sprendimą arba prašant jo faktinio ir teisinio peržiūrėjimo.

2. Sprendimo apskundimo arba peržiūrėjimo teisminėje institucijoje pagal šio straipsnio 1 dalį atvejais *ir teismo peržiūrėjimo pagal 11 straipsnio 3 ir 5 dalis atveju* valstybės narės užtikrina, kad būtų teikiamos nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugos, jei to reikia užtikrinant veiksmingas galimybes pasinaudoti teise kreiptis į teismą. ***Tokia teisinė pagalba ir atstovavimas apima apeliacinio skundo ar prašymo dėl peržiūrėjimo parengimą, įskaitant bent reikiamų procedūrinių dokumentų parengimą*** ir dalyvavimą posėdyje teisminėse institucijose prašytojo vardu.

Nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas teikia ***teisiniai patarėjai arba kiti*** tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ar gali užsiimti tokia veikla ir kurie neturi arba potencialiai negalėtų turėti konflikto su prašytojų interesais.

3. Valstybės narės gali *nuspręsti neskirti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo*, jei:

- a) *prašytojas turi pakankamai išteklių, arba*
- b) *manoma, jog nėra realios tikimybės, kad apeliacinis skundas ar prašymas dėl peržiūrėjimo bus patenkintas, ypač jei tas skundas ar prašymas dėl peržiūrėjimo yra antroje ar aukštesnėje apeliacinėje instancijoje.*

Jei sprendimą nesuteikti nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas priima institucija, kuri nėra teismas, remdamasi pagrindu, jog, kaip manoma, nėra realios tikimybės, kad apeliacinis skundas ar prašymas dėl peržiūrėjimo bus patenkintas, prašytojas turi teisę į veiksmingą teisės gynimo priemonę teisme dėl tokio sprendimo ir tuo tikslu jam suteikiama teisė prašyti nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo.

Valstybės narės taip pat gali nustatyti, kad nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas teikia tik tie teisiniai patarėjai arba kiti konsultantai, kurie pagal nacionalinę teisę yra specialiai paskirti padėti arba atstovauti prašytojams, arba nevyriausybinių organizacijos, pagal nacionalinę teisę įgaliotos teikti nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas.

4. Valstybės narės taip pat gali:

- a) nustatyti piniginius **■** arba laiko apribojimus nemokamos teisinės pagalbos teikimui ir atstovavimui, jeigu tokiais apribojimais savavališkai neribojama galimybė pasinaudoti **nemokama** teisine pagalba ir atstovavimu;
- b) nustatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų **ir kompensacijų** atžvilgiu prašytojams **būtų** taikomos **tokios pačios, o ne** palankesnės sąlygos, nei paprastai taikomos jų piliečiams.

5. *Nedarant poveikio šios direktyvos 19 straipsnio 2 daliai, valstybės narės gali pareikalausti, kad **prašytojas** joms **visiškai** arba iš dalies **atlygintų patirtas išlaidas, jei pagal Reglamentą (ES) .../...**⁺ vykdomos tarptautinės apsaugos prašymo procedūros metu **prašytojo finansinė padėtis žymiai pagerėjo** arba jei sprendimas **teikti nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas** buvo priimtas remiantis prašytojo pateikta klaidinga informacija.*
6. *Valstybės narės nustato specialias procedūrines taisykles, reglamentuojančias prašymų dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo pateikimo ir nagrinėjimo būdą, arba taiko esamas taisykles, nustatytas panašaus pobūdžio nacionaliniams prašymams, su sąlyga, kad dėl tų taisyklių galimybė pasinaudoti nemokama teisine pagalba ir atstovavimu netampa neįmanoma arba nėra pernelyg apsunkinama.*

⁺ OL: prašom tekste įrašyti dokumente PE- CONS 16/24 (2016/0224A(COD)) išdėstyto reglamento numerį.

VI SKYRIUS
PRIĖMIMO SISTEMOS VEIKSMINGUMO TOBULINIMO PRIEMONĖS

30 straipsnis

Kompetentingos institucijos

Kiekviena valstybė narė praneša Komisijai apie institucijas, kurios atsakingos už pareigų, atsirandančių pagal šią direktyvą, vykdymą. Valstybės narės praneša Komisijai apie bet kokius su tokių institucijų tapatybe susijusius pakeitimus.

31 straipsnis

Vadovavimo, stebėsenos ir kontrolės sistema

1. Valstybės narės su derama pagarba savo konstitucinei santvarkai nustato atitinkamus mechanizmus, siekdamos užtikrinti, kad būtų nustatytas tinkamas vadovavimasis priėmimo sąlygų lygiu, jo stebėseną ir kontrolę. Valstybės narės atsižvelgia į ***turimus neprivalomus*** veiklos standartus, rodiklius, ***gaires ar geriausios praktikos pavyzdžius priėmimo sąlygų srityje***, kuriuos parengė Prieglobsčio agentūra pagal Reglamento (ES) 2021/2303 13 straipsnį, ***nedarant poveikio valstybių narių kompetencijai organizuoti savo priėmimo sistemas pagal šią direktyvą***.

2. Valstybių narių priėmimo *sistemoms taikomas stebėjimo mechanizmas, nustatytas Reglamento (ES) 2021/2303 5 skyriuje.*

32 straipsnis

Nenumatytų atvejų planavimas

1. Kiekviena valstybė narė, *atitinkamai konsultuodamasi su vietos ir regioninėmis valdžios institucijomis, pilietine visuomene ir tarptautinėmis organizacijomis*, parengia nenumatytų atvejų planą ■ . *Nenumatytų atvejų plane nustatomos priemonės, kurių, siekiant užtikrinti tinkamą prašytojų priėmimą pagal šią direktyvą, turi būti imamasi tais atvejais, kai valstybė narė susiduria su neproporcingai dideliu tarptautinės apsaugos prašytojų, įskaitant nelydimus nepilnamečius, skaičiumi. Nenumatytų atvejų planas taip pat apima priemonės, kurių reikia kuo skubiau imtis susidarius 20 straipsnio 10 dalies b punkte nurodytoms situacijoms.* ■

2. *1 dalyje nurodytame nenumatytų atvejų plane atsižvelgiama į specialias nacionalines aplinkybes* naudojant šabloną, kurį parengia Prieglobsčio agentūra, ir ne vėliau kaip ... [dešimt mėnesių nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos] pateikiamas Prieglobsčio agentūrai. Tas *planas peržiūrimas, kai to reikia dėl pasikeitusių aplinkybių ir bent kas trejus metus, ir, jei jis atnaujinamas, apie tai pranešama* Prieglobsčio agentūrai **■** . Pradėjusios taikyti nenumatytų atvejų planą, valstybės narės informuoja apie tai Komisiją ir Prieglobsčio agentūrą.
3. *Valstybės narės Prieglobsčio agentūros prašymu pateikia jai informaciją apie savo nenumatytų atvejų planus, nurodytus 1 dalyje, o Prieglobsčio agentūra, gavusi valstybių narių sutikimą, padeda joms parengti ir peržiūrėti savo nenumatytų atvejų planus.*

33 straipsnis

Personalas ir ištekliai

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, siekdamos užtikrinti, kad *institucijų ir kitų organizacijų, kurios tiesiogiai atsakingos už šios direktyvos įgyvendinimą, personalui* būtų surengti būtini mokymai, atsižvelgiant į prašytojų, *įskaitant nepilnamečius,* poreikius. Tuo tikslu valstybės narės į personalo mokymus įtraukia atitinkamas Prieglobsčio agentūros *parengtos* Europos prieglobsčio srities mokymo *programos dalis, susijusias su priėmimo sąlygomis ir specialiųjų priėmimo poreikių turinčių asmenų identifikavimo priemones.*
2. *Šiai direktyvai įgyvendinti* valstybės narės skiria reikiamų išteklių, *įskaitant reikiamą personalą, vertėjus raštu ir žodžiu, atsižvelgdamos sezoninius prašytojų skaičiaus svyravimus. Kai įgyvendinant šią direktyvą dalyvauja vietos ir regioninės institucijos, pilietinės visuomenės ar tarptautinės organizacijos, joms skiriami būtini ištekliai.*

34 straipsnis

Stebėsena ir vertinimas

Komisija ne vėliau kaip ... [48 mėnesiai nuo šios direktyvos įsigaliojimo *dienos*], o vėliau ne rečiau kaip kas penkerius metus Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šios direktyvos taikymo ataskaitą ir siūlo būtinus dalinius pakeitimus.

Valstybės narės Komisijos prašymu ne vėliau kaip ... [36 mėnesiai nuo šios direktyvos įsigaliojimo *dienos*], o po to kas *trejus* metus atsiunčia visą ataskaitai parengti reikalingą informaciją.

35 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip ... [24 mėnesiai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos] priima įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi 1–10, **12**, 13, 17–29 ir 31–34 straipsnių. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvą, kurią panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

36 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2013/33/ES yra panaikinama valstybėms narėms, kurioms ji taikoma, nuo ... [24 mėnesiai nuo šios direktyvos įsigaliojimo dienos], nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su Direktyvos 2013/33/ES perkėlimo į nacionalinę teisę terminu, nurodytu I priede.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

37 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

38 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta ...

Europos Parlamento vardu

Tarybos vardu

Pirmininkė

Pirmininkas / Pirmininkė

I PRIEDAS

Perkėlimo į nacionalinę teisę terminas

(nurodytas 35 straipsnyje)

Direktyva	Perkėlimo terminas
2013/33/ES	2015 m. liepos 20 d.

II PRIEDAS

Atitikties lentelė

Direktyva 2013/33/ES	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio įžanginė formuluotė	2 straipsnio įžanginė formuluotė
2 straipsnio a punktas	2 straipsnio 1 punktas
2 straipsnio b punktas	2 straipsnio 2 punktas
2 straipsnio c punktas	2 straipsnio 3 punktas
2 straipsnio d punktas	2 straipsnio 4 punktas
2 straipsnio e punktas	2 straipsnio 5 punktas
2 straipsnio f punktas	2 straipsnio 6 punktas
2 straipsnio g punktas	2 straipsnio 7 punktas
	2 straipsnio 8 punktas

2 straipsnio h punktas	2 straipsnio 9 punktas
2 straipsnio i punktas	2 straipsnio 10 punktas
—	2 straipsnio 11 punktas
—	2 straipsnio 12 punktas
2 straipsnis j punktas	2 straipsnio 13 punktas
2 straipsnio k punktas	2 straipsnio 14 punktas
3 straipsnis	3 straipsnis
4 straipsnis	4 straipsnis
5 straipsnio 1 dalis	5 straipsnio 1 dalies pirma ir trečia pastraipos
—	5 straipsnio 1 dalies antra pastraipa

5 straipsnio 2 dalis	5 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
—	5 straipsnio 2 dalies antra, trečia ir ketvirta pastraipos
6 straipsnio 1 – 4 dalys	6 straipsnio 1 dalis
6 straipsnis 5 dalis	6 straipsnis 3 dalis
6 straipsnis 6 dalis	6 straipsnio 2 dalis
7 straipsnio 1 dalis	7 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys bei 8 straipsnio 3 dalis
	7 straipsnio 5 ir 7 dalys
7 straipsnio 2 dalis	9 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 8 straipsnio 2 dalies pirma pastraipa
	8 straipsnio 1 dalis, 8 straipsnio 2 dalies antra pastraipa, 8 straipsnio 4, 6 ir 7 dalys

—	9 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
—	9 straipsnio 2 dalis
7 straipsnio 3 dalis	7 straipsnio 4 dalis
7 straipsnio 4 dalis	8 straipsnio 5 dalis ir 9 straipsnio 3 dalis
7 straipsnio 5 dalis	7 straipsnis 6 dalis
—	9 straipsnio 4 ir 5 dalys
8 straipsnio 1 ir 2 dalys	10 straipsnio 1 ir 2 dalys
	10 straipsnio 3 dalis
8 straipsnio 3 dalies a ir b punktai	10 straipsnio 4 dalies a ir b punktai

—	10 straipsnio 4 dalies c punktas
8 straipsnio 3 dalies c punktas	10 straipsnio 4 dalies d punktas
8 straipsnio 3 dalies d punktas	10 straipsnio 4 dalies e punktas
8 straipsnio 3 dalies e punktas	10 straipsnio 4 dalies f punktas
8 straipsnio 3 dalies f punktas	10 straipsnio 4 dalies g punktas
8 straipsnio 3 dalies antra pastraipa	10 straipsnio 4 dalies antra pastraipa
8 straipsnio 4 dalis	10 straipsnio 5 dalis
9 straipsnis	11 straipsnis

10 straipsnis	12 straipsnis
11 straipsnis	13 straipsnis
12 straipsnis	14 straipsnis
13 straipsnis	15 straipsnis
14 straipsnis	16 straipsnis
15 straipsnio 1 dalis	17 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa
—	17 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
15 straipsnio 2 dalis	17 straipsnio 2 dalis
—	17 straipsnio 4 – 8 dalys

15 straipsnio 3 dalis	17 straipsnio 9 dalis
—	18 straipsnis
16 straipsnis	—
17 straipsnio 1 – 4 dalys	19 straipsnio 1 – 5 dalys
—	19 straipsnis 6 dalis
17 straipsnio 5 dalis	19 straipsnio 7 dalis
18 straipsnio 1 – 8 dalys	20 straipsnio 1 – 4 ir 6 – 9 dalys
	20 straipsnio 5 dalis

18 straipsnio 9 dalies pirma ir antra pastraipos	20 straipsnio 10 dalies pirma ir antra pastraipos
—	20 straipsnio 10 dalies trečia pastraipa
—	21 straipsnis
19 straipsnis	22 straipsnio 1 ir 3 dalys
	22 straipsnio 2 dalis
20 straipsnio įžanginė formuluotė	23 straipsnio 1 dalis
20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktai	23 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktai
—	23 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos e ir f punktai
20 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	20 straipsnio 3 dalis

20 straipsnio 2 dalis	—
20 straipsnio 3 dalis	23 straipsnio 2 dalies pirmos pastraipos d punktas
20 straipsnio 4 dalis	—
20 straipsnio 5 dalis	23 straipsnio 4 dalis
20 straipsnis 6 dalis	23 straipsnio 5 dalis
21 straipsnis	24 straipsnis
22 straipsnio 1 dalis	25 straipsnio 1 dalis
—	25 straipsnio 2 dalis
22 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys	25 straipsnio 3, 4 ir 5 dalys

23 straipsnio 1 – 5 dalys	26 straipsnio 1 – 5 dalys
24 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	27 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 27 straipsnio 6 dalis
24 straipsnio 1 dalies antra pastraipa	—
—	27 straipsnio 1 dalies antra – aštunta pastraipos ir 27 straipsnio 2 – 5 bei 7 ir 8 dalys
24 straipsnio 2 ir 3 dalys	27 straipsnio 9 ir 10 dalys
24 straipsnio 4 dalis	26 straipsnis 6 dalis
25 straipsnis	28 straipsnis
26 straipsnis	29 straipsnis
27 straipsnis	30 straipsnis
28 straipsnis	31 straipsnis

—	32 straipsnis
29 straipsnis	33 straipsnis
30 straipsnio 1 ir 2 dalys	34 straipsnis
30 straipsnio 3 dalis	—
31 straipsnis	35 straipsnis
32 straipsnis	36 straipsnis
33 straipsnio 1 dalis	37 straipsnis
33 straipsnio 2 dalis	—
34 straipsnis	38 straipsnis
I priedas	—
II priedas	I priedas
III priedas	II priedas